

Világ proletarjai egyesüljétek!

NÉPLAP

AZ MDP HAJDÚ-BIHARMEGYEI PARTBIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

XII. ÉVFOLYAM, 84. SZÁM

ÁRA 50 FILLER

VASÁRNAP, 1955. APRILIS 10.

A jó és gyors tavaszi munka — a bő termés alapja

(B. M.) A falu dolgozó népének nagy most a feladata. A tavaszi munkát gyorsan kell befejezni, az időjárás okozta késlekedést pótolni, hogy emelkedő terméshozamokat érjen el.

A Központi Vezetőség márciusi határozata hangsúlyozza: „A dolgozó nép életszínterének következetes emelése megköveteli, hogy szakadatlanul növeljék mind az ipari, mind a mezőgazdasági termelést, emelkedjen a munka termelékenysége, csökkenjen a termékek önköltsége, hogy határozottan harc folyjék az anyagi és pénzügyi eszközök felhasználásában a legszigorúbb takarékoság érvényesítéséért, a munkafegyelem helyreállításáért és megszilárdításáért, valamennyi állampolgári kötelezettség (adófizetés, beadási kötelezettség stb.) pontos teljesítéséért.”

Az 1955. évben a mezőgazdaság termelését az 1954-hez képest 7,3 százalékkal kell növelnünk a Központi Vezetőség határozata értelmében. Ennek a feladatnak csak úgy tudunk eleget tenni, ha most, a tavaszi szántás-vetés idején minden erőt mozgósítunk a gyors és jó munkára. A gyorsaságra kétszeresen is szükség van, mert az elhúzódtól téli miatt megkésztünk a munkára. Régi közmondás tartja: ki mint vet, úgy arat. A gyorsaság mellett a minőség munkának is döntő szerepe van abban, hogy eleget tudjunk tenni a Központi Vezetőség határozatának és növeljük a mezőgazdaság termelékenységét.

Jól tudja minden gazda, hogy ha a tavaszi munkával valahol elmarad, és a késést nem igyekszik idejében behozni, az egész évi eredmény sínylet meg a kulló. Hajdú-Biharban van mi pótolni, van cselekednivaló bőven. Nem teljesítettük a kenyérszabó vetési tervet, tehát minden erővel érjük el, hogy az őszi gabona mindenütt megkapja a szükséges ápolást, hogy nagyobb terméssel tudjon fizetni. A meze minden olyan termelőszövetkezet, ahol az elmúlt években is kárt okozott a vadrepce, kösse meg a szerződést a növényvédő állomással, hogy idejében kapják meg vetéseik a vegyszeres permetezést.

A kitavaszkodás elhúzóda miatt bizony megkésztünk a cukorrépa vetésével is. A jó termés érdekében fontos feladat, hogy minél hamarabb földbe kerüljön a cukorrépa, és jó porhanyós magégy készítésével serkentjük a cukorrépa gyorsabb kelésre. A bevetésre. Április 10-ét írjuk. Ez azt jelenti: a földet minden percet ki kell használni, hogy a növények minél hamarabb kifejlődhessenek, még a perzselő nyár melege előtt. Nem szabad elfelejteni, hogy minden késedelmeskedés kárt okoz, nemcsak a termelőknek, hanem az egész dolgozó népnek. Mindenki hára, ha kevesebb kerül a zsákba!

Ezekben a napokban Hajdú-Bihar falvaiban fokozódjon a tavaszi munka üteme. A mezőgazdasági állandó bizottságok, a termelési bizottságok, tanácstagok, a falu kommunisztái személyes jó példamutatásukkal mozgósítsanak a gyorsabb munkára. Beszélgessek el a halogatókkal, győzzék meg a tétlenkedőket arról, hogy a várakozásnak, kényelmeskedés-

nek igen nagy az ára. Ezt majd az ő zsebüik bánja.

A korai vetés — több termés. Évszázadok tapasztalatát hirdeti ez a mondás. Megyénkben a korai vetésben példát mutattak a termelőszövetkezetek. A görbe-házi Ságvári, a biharnagybajomi December 21, az álmosdi Tánács és a többiek hosszú sora mutatta a példát az egyénileg dolgozó parasztság számára. A debreceni termelőszövetkezetek cukorrépa vetési tervüknek 80 százalékát máris teljesítették. Megkezdték a burgonya ültetést, a napraforgó vetést. A falunak feladata, hogy kövesse az élenjárókat, és a leg-rövidebb időn belül alkalmas talajba elvessze a cukorrépa, árpat, zabot, napraforgót.

Ahhoz, hogy megyénkben emelkedjen a mezőgazdaság termelése, elengedhetetlenül szükséges, hogy az egyéni parasztságok mindenütt kövessék az élenjáró termelőszövetkezetek példáját. Dolgozzon földjeiken az eke és a vetőgép, használják ki a munkára alkalmas idő minden percét.

Az utóbbi két nap esőzése fékezte a szántás-vetést. De ahogyan kiderül az idő, nyomban tartanak határjárást, s ahol szikkadt a föld, azonnal munkálkodjon az eke és vetőgép. Ne várjanak nagy táblák egyszerre száradására, ahol hamarabb válik alkalmassá a talaj a munkára, ott azonnal dolgozni kell.

Annak, hogy mi történik most a határban, sehol télen szemlélő ne legyenek a pártszervezetek és a tanácsok. Legyen jelszó: minden erőt a szántás-vetés gyorsítására. Az álmosdi Tánács versenyre hívta a megye minden termelőszövetkezetét, vállalva, hogy bevetett földjeivel közötti május 1-ét. Ezt kell elérni. De hogy elérhessük, eleven erővé kell tenni Hajdú-Biharban a versenyt. Sajnos, megdöntött számos községben üresen találjuk a versenytáblákat, nem hirdetik a tavaszi munkában élenjárók neveit, nem figyelmeztetik a kulókat gyorsabb munkára. A megye gépállomásain sem jobb a helyzet. Üresek a dícsősgéptáblák, az íróasztalok fiókjában porosodnak a csatlakozások, versenyvállalások. A versenyeknek nincs nyilvánossága, tehát nincs előre lendítő ereje.

Országosan is példamutató verseny indult a püspökladányi járás és a beregújfalu járás gépállomásai között, de a verseny csak papíron maradt. Hogy ez így történt, azért felelős a két járás pártbizottsága, de felelős a Hajdú-Bihar megyei Gépállomási Igazgatóság is, hogy szinte hetekig tétlenül nézte a verseny elaltatását.

Az ipari munkásság példás szervezetszellel küzd és napról napra új eredményeket ér el, hogy május elséjét minél méltóbban ünnepelhesse. A falvak dolgozóinak is, hasonlóan az ipari dolgozóhoz, fokozniuk kell a munka ütemét. Ehhez azonban szükséges a verseny jobb szervezése, a legjobbak népszerűsítése, munkamódszerük ismertetése.

Az elkövetkező napok munkaművelésének gyorsulása elengedhetetlenül szükséges falvainkban. Ehhez adjanak meg minden segítségét pártszervezetünk és tanácsaink. Ne felejtsek, a jó tavaszi munka a bő termés alapja.

Pártunk Központi Vezetősége márciusi határozatának végrehajtását minden szakszervezet harci programjává kell tenni!

A Szakszervezetek Országos Tanácsának V. teljes ülése

A Szakszervezetek Országos Tanácsa pénteken tartotta V. teljes ülést, amelyen megjelent az MDP Központi Vezetőségének több tagja, élén Rákosi Máttyás elvtárral, az MDP Központi Vezetősége első titkárával, továbbá jelen volt az ülésen a Minisztertanács több tagja is.

A Szakszervezetek Országos Tanácsának V. teljes ülésén Gáspár Sándornak, a SZOT titkárának megnyitóját után Mekis József, az MDP Politikai Bizottságának póttagja, a SZOT elnöke mondott beszédet.

Mekis József elvtárs beszéde

Mekis elvtárs bevezetőben hangsúlyozta, hogy az egész magyar dolgozó néppel együtt

a szakszervezetekben tömörült munkások és alkalmazottak is nagy lelkesedéssel fogadták pártunk Központi Vezetőségének márciusi határozatát. Kétféleképpen szervezett dolgozó nevében tett ígéretet, hogy a szakszervezetek minden erejüket összpontosítják a párt politikájának végrehajtására.

A Központi Vezetőség határozata megszilárdította a párt tekintélyt, politikai, ideológiai egységét, és hangsúlyozta a munkásosztály vezető szerepét, felelősségét a szocializmus építésében.

A határozat világosan megmutatja a szocializmus építésének útját, és leleplezi a párt helyes politikáját eltorzító, jobboldali nézeteket. E nézetek mindenekelőtt a szocialista iparosítás lebecsülésében és abban mutatkoztak meg, hogy tagadták a nehézipar fejlődésének elsőlegességét.

A jobboldali elhajlás káros következményei éreztették hatásukat az élet különböző területein. Lazult az állami, állampolgári felelősség, csökkent a forradalmi éberség, lényegében nem fejlődött az ipari termelés, emelkedett a termékek önköltsége és csökkent a munka termelékenysége. Az ideológiai, politikai harc leghatározottabban a szakszervezetekben következett, ahol a munkások körében a szakszervezetek felelősségét a nehézipar fejlődésének elsőlegességét.

Meg kell állapítani, hogy a jobboldali nézetek pártunkban és államunkban azért válhattak ilyen veszélyessé, mert Nagy Imre elvtárs beszédeiben és cikkeiben támogatva ezeket az antimarkista nézeteket, sőt elsősorban ő volt ezek hirdetője.

Pártunk Központi Vezetőségének határozata utal arra, hogy a tömegszervezetekben — köztük a szakszervezetekben is — mutatkoztak a jobboldali elhajlás megnyilvánulásai — folytatta Mekis József. Hibás egyes szakszervezeti vezetők olyan nézetek, hogy a szakszervezetekben mutatkozó jobboldali elhajlásért kizárólag az elhajlás képviselői egyes pártvezető elvtársak a felelősök. Nem, elvtársak!

A szakszervezetekben mutatkozó jobboldali elhajlások megnyilvánulásáért felelőség terhel bennünket, a szakszervezetekben dolgozó kommunista vezetőket. Ha ezt nem látjuk be, és világosan nem szögezzük le, nem lennénk képesek a hibákat kijavítani és helyesen megjelölni a határozatból adódó feladatokat.

Senki sem tagadhatja, hogy a szakszervezeti munkában,

szakszervezeti vezetők körében eléggé általánossá vált annak figyelmen kívül hagyása, hogy

a népjólét emelése lehetetlen a termelékenység növelése, az önköltség csökkentése, a munkafegyelem megszilárdítása, a selejgyártás elleni harc, a minőség megjavítása nélkül;

hogy következetesen küzdenünk a lógosok, a lazások, a bércsök ellen, a műszaki színvonal emelése, a termelés állandó javítása érdekében. Az ilyen törekvés a SZOT elnökségének munkájában is megmutatkozott. Ez természetesen kihatott az alsóbb szakszervezeti szervek tevékenységére is.

A helyzetet még jobban súlyosbítja, hogy gazdasági és szakszervezeti vezetők — folytatta — elére álltak olyan követeléseknek, amelyek figyelmen kívül hagyták népgazdaságunk teherbíró képességét és amelyek teljesítésére nem volt és nincs reális gazdasági alap.

A munkafegyelem lazulásának egyik jellemző megnyilvánulása, hogy a táppénzesek létszáma 1954-ben hazánkban eddig ismeretlen méreteket öltött annak ellenére, hogy a dolgozók egészségügyi ellátottsága a párt- és kormányhatározatok nyomán az előző évekhez mérten jelentős mértékben megjavult.

Ezek a tények önmagukban is mutatják, hogy ez az út nem lehetett az életszínter tartós emelésének az útja — mondotta a továbbiakban Mekis József. — A szakszervezetek felelősségét növeli az a tény, hogy a munkásosztályból, a dolgozóktól egyre több figyelmetes hangzott el, olyan figyelmeztetés, hogy ez a helyzet nem vezethet jóra, s ezt elsősorban a szakszervezeti funkcionáriusoknak és vezetőknek kellett volna észrevenniük.

Nem felejtünk fel és nem közvetítettük a pártnak — általános és határozatlan jelzéseken túl — a legjobb, legintudatosabb munkások véleményét, azokét, akik nagyon jól emlékezve a kapitalista időkre és összehasonlítva azt a fegyelmet, takarékoságot, ami a tőkés gyárakban volt, a mostanival, nem voltak megelégedve az 1953. júniusa után kialakult helyzettel. A szakszervezetekben mutatkozó jobboldali elhajlás tehát nem megfoghatatlan valami, hanem nagyon is élő — káros kihatásaiban lemérhető valóság.

A továbbiakban Mekis József hangsúlyozta:

gos termelés, a munka termelékenységének állandó növelése.

Mind ez szorosan összefügg a kollektív szerződések betartásával, a munkásokról való állandó gondoskodással, a munkás- és egészségvédelem állandó javításával, azzal a politikával, amely az életszínter emelésére irányul s ami egész szocialista építőmunkánk célja.

Mekis József ezután részletesen ismertette a szakszervezetek soronlévő feladatait, majd így folytatta: A Központi Vezetőség határozata világosan megjelöli, hogy

a szakszervezetek előtt álló legfőbb feladat: megértetni a dolgozókkal, hogy minden a termelésen, a tervek minden részletében való ütemes, egyenletes és gazdaságos teljesítésén múlik.

Ahhoz, hogy ezekben a feladatoknak eleget tehesünk, mozgósítanunk kell a dolgozókat, elő kell segíteni a munkások kezdeményezéseinek és alkotókészségének kibontakozását. A munka termelékenységének emeléséhez, a megjelölt feladatok közvetlen megvalósításához a legeredményesebb eszköz a munkaverseny, a sztahanovista és újító mozgalom.

Most fel kell eleveníteni mindazt a hősi hagyományt, amelyet a szocialista munkaverseny, a sztahanovista és újító mozgalom nálunk létrehozott és gazdagítani kell mindazokkal az új kezdeményezésekkel, amelyek a dolgozók körében nap-nap után létrejönnek. Merítsünk bátran a nagy sztálini műszak, a kongresszus és más nagy munkaverseny szakaszok tapasztalataiból. Nyúljunk bátran vissza a sztahanovista mozgalom kezdetének nagy sikereire, amikor az egész ország ismerte az élenjáró sztahanovisták nevét, kezdeményezéseit és példájukat ezeket és tisztelettel lelkesített új munkagyőzelmekre.

Ezeket a hagyományokat elevenítette fel és gazdagította a felszabadulási verseny, amelyben munkásosztályunk új, nagy lendülettel követte a párt hívó szavát, hogy előre vigye a szocialista ipar fejlődését, a szocializmus építését.

A felszabadulási verseny megmutatta, milyen hatalmas lehetőségek rejlnek munkásosztályunk alkotókészségében és lelkesedésében, hogy a helyes célok milyen nagy fel lendülést és munkalelkedést váltanak ki a dolgozók tíz- és százezreiből.

Uj mozgalmak születtek a felszabadulási versenyben, amelyek (Folytatás a 2. oldalon)

A Szakszervezetek Országos Tanácsának V. teljes ülése

(Folytatás az 1. oldalról)

ket bátran állíthatunk a régi mozgalmak mellé.

Ebben a versenyszakasban az év első hónapjától kezdve, a múlt évhez viszonyítva csökkent a hó elejei elmaradás és a hó végi hajrá. Az exporttervek teljesítéséért felelős legfontosabb üzemünkben a felszabadulási verseny idején több helyen jelentős eredményeket értek el, ami biztató kezdetnek mondható. A munkások egyre inkább nemcsak a mennyiségi teljesítésre, hanem a jó minőségre, önkéntes önkéntesre, anyagtakarékosságra tettek vállalásokat és ezeket eredményesen teljesítik. Jellemző továbbá, hogy vállalásaik teljesítése érdekében a dolgozók új és újabb módszereket javasolnak és alkalmazzák. A felszabadulási versenyben igen sok művezető és mérnök ismerje fel, hogy az az álláspont, amely a munkaverseny szervezését, fejlesztését munkának tekinti, helytelen. A műszakiak, mérnökök látják, hogy a munkaverseny szervezésével a maguk munkáját is megjavíthatják.

Mekis elvtárs rávilágított versenymozgalmunk meglévő nagy hiányosságaira, a verseny bürokratikus „irányításának” módjaira, a tömegek köréből érkező javaslatok elhanyagolására és számos más olyan jelenségre, amelyre a továbbiak során nagyon fel kell figyelnie minden szakszervezeti aktívának. Ezután azokat a legfontosabb feladatokat ismertette, amelyek a szocialista munkaverseny továbbvitelére, a Sztahanov- és újító mozgalom fejlesztése terén szükségesek. A felszabadulási munkaverseny április 4-ével eredményesen befejeződött.

A szocialista munkaverseny folyamatosságának biztosítása érdekében a szakszervezetek elnökségei és a minisztériumok már néhány héttel ezelőtt kidolgozták a szocialista munkaverseny új célkitűzéseit.

E célok az éves tervek minden részletében való idő előtti teljesítésére irányulnak. A feladat most az — mondotta Mekis József —, hogy a soronkövetkező tervismertető értekezleteket mindenhol megfelelően készítsék elő. Itt a jóváhagyott éves tervek birtokában ismertessék az 1955. évi tervfeladatokat és nagy súlyt helyezzenek a második negyedév feladataira.

Különös nyomatékkal szeretném aláhúzni — folytatta Mekis József —, hogy a munkafegyelmegszilárdítása egyik legfontosabb feltétele annak, hogy azokat a feladatokat, amelyeket a Központi Vezetőség márciusi határozata a termelés frontján elénk állított, meg tudjuk oldani.

Az öntudatos munkások joggal követelik a gazdasági vezetőkötől, a párt- és szakszervezeti vezetőkötől, hogy csináljanak végre rendet ezen a területen és vessenek véget annak az állapotnak, hogy egyesek lógnak, nem használják ki munkaidéjüket, jogtalan, meg nem dolgozott időért fizetést vesznek fel és végsősoron dolgozó társaikon élésködnék.

Állítsák követendő példának azokat a dolgozókat, akik fegyelmezetten végzik feladataikat. Ismét fel kell eleveníteni azokat a régebben bevált módszereket, amelyek segítségével a szakszervezetek eredményesen tudtak hozzájárulni a munkafegyelmegszilárdításához. Ilyenek például az elvtársi bíróságok, amelyeken a dolgozók jelenlétében megtárgyalják egyes notórius fegyelemsértők ügyét és amelyeknek segítségével sok dolgozónak megmutatják, hogy a fegyelmegszilárdítás milyen károkat okoz az üzemnek, a népgazdaságnak, az egész szocialista építésnek.

A SZOT elnöksége teljesen indokoltnak tartja, hogy azokkal a

szakszervezeti tagokkal szemben, akik ismételtelen megsértik a munkafegyelmet, fegyelmi eljárást folytassanak le, és szükség esetén éljenek a szakszervezetből való kizárás eszközeivel.

Ideje, hogy következetesen alkalmazzuk a Munka Törvénykönyvének mindazon rendelkezéseit is, amelyek a munkafegyelmegszilárdítást szolgálják. Ideje, hogy egyeztető bizottságaink is szakítsanak azzal a liberális magatartással, amelyet az utóbbi hónapokban a munkafegyelmegszilárdítással, valamint az ellenséges elemekkel szemben tanúsítanak. Természetesen, mi,

szakszervezetek elsősorban az öntudatos dolgozókra támaszkodva, a politikai nevelőmunka eszközével akarjuk megteremtetni azt a légkört, amelyben lógni, fegyelmeztelenül dolgozni: szegény.

De mi, szakszervezetek, támogatjuk mindazoknak a törvényadta rendszabályoknak az alkalmazását is, amelyeknek segítségével ki lehet küszöbölni a munkában mutatkozó fegyelmeztelenséget és rendet lehet teremteni. (Taps.)

Még határozottabban kell felépíteni a társadalmi tulajdon elhárítói és fosztogatóival szemben. Teljesen megengedhetetlen, hogy olyanok, akik a szocialista tulajdont egyáltalában nem tartják szentnek és sérthetetlennek, sőt annak fosztogatóivá válnak, elkerüljék az igazságszolgáltatás szigorú kezét. Minden dolgozónak úgy kell védenie a szocialista tulajdont, mint sajátját és a tolvajokkal szemben úgy kell fellépnie, mint akik őt fosztják ki. (Taps.)

Elvtársak! Amikor ilyen határozottan leszögezzük, hogy a szakszervezetek legfőbb feladata a termelés elősegítése, a munkafegyelmegszilárdítása, a fokozottabb takarékosság előmozdítása — ismételtelen alá kell húznunk, hogy mindezzel a szocializmus építését, a dolgozók jólétének emelését szolgáljuk. A termelési tervek teljesítésétől, termelékenység emelésétől elválaszthatatlan a dolgozókról való szüntelen gondoskodás, amely a szakszervezeteknek továbbra is fő feladata.

Amikor azt kérjük a dolgozóktól, hogy emeljék a munkatermelékenységüket, csökkentésük a selejtet, javítsák meg a minőséget, minden részletben teljesítsék a tervet — egyben

azt is a leghatározottabban megköveteljük a gazdasági és a szakszervezeti vezetőkötől, hogy hiánytalanul valósítsák meg az 1955. évi kollektív szerződéseket foglaltakat.

A munkásvédelmi, szociális és kulturális célokra előirányzott összegeket teljes egészében azokra a célokra fordítsák, amelyekre kormányunk előírja azokat. (Taps.) Javítsák tovább üzemünk munkásvédelmi és egészségügyi viszonyait. Még inkább megköveteljük, hogy az üzemi értekezlet, a munkaruhák, a védőeszközök terén maradéktalanul megtartsák a törvényes előírásokat. Tartásuk továbbra is a szakszervezetek fontos feladatainak, hogy a dolgozók bürokratizálás ellenében jussanak a társadalombiztosítási szolgáltatásokhoz. Még magasabba akarjuk emelni az üdültetés színvonalát is. A szakszervezeti szervezettől a jövőben még inkább mint eddig, meg fogjuk követelni, törődjenek odaadón a dolgozók problémáival, segítsenek orvosolni jogos panaszait, és minél több helyi kezdeményezéssel szolgálják a dolgozók élet- és munkakörülményeinek javítását.

Az a szakszervezeti vezető, aki most azt gondolja, hogy a termelési feladatok miatt el lehet hanyagolni a dolgozókról való mindennapi gondoskodás kötelezettségét, nem érti meg a Központi Vezetőség

seg márciusi határozatát, amely hangsúlyozza, hogy a szakszervezetek minden erővel segítsék az 1955. évi népgazdasági terv teljesítését és emellett továbbra is odaadón foglalkozzanak a munkásvédelmi, munkásvédelmi törvények maradéktalan megtartásával és megtartásának ellenőrzésével.

Kedves Elvtársak!
„A termelés terén nagy feladat vár szakszervezetünkre, melyeknek májdnem kétféle tagsága szocialista építésünk derékhadá — mondotta Rákosi elvtárs, hazánk felszabadítása tizedik évfordulóján tartott beszédében. — Ezt a hatalmas erőt most úgy kell mozgósítani, hogy minden tagja egymással versenyezve, lelkesen küzdjön a szocialista célkitűzések megvalósításáért.”

Pártunk Központi Vezetősége márciusi határozatának végrehajtását minden szakszervezeti szervezet harci programjává kell tenni!

Ennek érdekében széleskörű politikai nevelőmunkát kell végeznünk, mert minél világosabban megértik a munkások és alkalmazottak pártunk politikáját, annál inkább fokozódik politikai és termelési aktivitásuk.

A szakszervezeteknek minden nap újra és újra meg kell magyarázniuk pártunk politikájának helyességét, s politika megvalósításának módját és útját. A dolgozók meggyőzése pártunk politikájának helyességéről egyben azt is jelenti, hogy

kíméletlenül fel kell lépni minden ellenséges hírveréssel, suttogó propagandával szemben, bárhol és bármilyen formában jelentkezzen is az.

A magyar munkások legjobbjaitól, a becsületes munkásoktól távol állnak a jobboldali elhárításból eredő nacionalista, sovinszta nézetek. A munkások tömegei az igaz hazafiság, a proletárinternacionalizmus talaján állanak.

A magyar munkások színe-java világosan látja, hogy a sovinizmus és a nacionalizmus összeegyeztethetetlen az igaz hazafisággal.

Ezért vallja édes testvéreinek felszabadítottakat, a Szovjetunió népeit, ezért fűzi megbonthatatlán barátság a népi demokráciák országaihoz, ezért figyeli éberben és támogatja minden erejével a még kapitalista rabságban sínylődő munkások harcát. (Nagy taps.)

Minden eddigi eredményünk élető és kiapadhatatlan forrása nagy és dicső pártunk vezetésében rejlik.

Pártunk biztoskezü és szilárd vezetése tette lehetővé, hogy legyőzve minden akadályt, napról-napra erősítsük a munkásosztály hatalmát, szilárdítsuk a népi demokrácia alapját, a munkás-paraszti szövetséget, emeljük egész dolgozó népünk jólétét. Pártunk vezetése szilárd alappal a szocializmust hazánkban.

A feladatok, amelyek előttünk állnak, igen nagyok, azonban megvan minden biztosítékunk ahhoz, hogy ezeket sikeresen megoldjuk. Harcunk eredményességének olyan biztosítékai vannak, mint a dolgozó népiért évtizedes harcokban megedzett nagy pártunk, győzelmeink szervezője. (Hosszantartó lelkes taps — felkiáltások: Éljen a párt!) Mint harcdezt munkásosztályunk elszántsága, a szocializmus győzelmébe és saját erejébe vetett hite, mint a munkásosztály és a dolgozó parasztság egyre erősödő szövetsége, dolgozó parasztságunk bizalma a nemzet vezető ereje: munkásosztályunk iránt. (Nagy taps.)

Feladataink megvalósításáért vívott harcunkban mellettünk áll felszabadítottunk, a hatalmas Szovjetunió. Nincs munkánk egyetlen területén sem, ahol ne tapasztalnánk állandó testvéri segítséget. (Nagy taps.)

A Szovjetunió Minisztertanácsa javaslata az 1944. december 10-i francia-szovjet szerződésről

1944. december 10-én megkötötték „a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége és a Francia Köztársaság szövetségi és kölcsönös segélynyújtási szerződését”. E szerződés értelmében Franciaország és a Szovjetunió kötelezettséget vállalt, hogy együttesen megtesz minden szükséges intézkedést, a Németország felől kiinduló minden új veszély elhárítására és arra, hogy megakadályozza az olyan cselekményeket, amelyek lehetővé tennék nek bármilyen újabb agressziós kísérletet Németország részéről, nem köt semmiféle olyan szövetséget és nem vesz részt semmiféle olyan koalícióban, amely a szerződő felek valamelyike ellen irányul.

Franciaország kormánya vállalt kötelezettsége ellenére aláírta, a francia parlament pedig megerősítette a párizsi egyezményeket, amelyek Nyugat-Németország remilitarizálását és a Szovjetunió ellen irányuló háborús csoportosulásokba való bevonását írják elő.

Franciaországnak ezek a lépései közvetlenül sértik az 1944. évi francia-szovjet szerződésben vállalt kötelezettségét. E lépések miatt a Szovjetunió Minisztertanácsa a szovjet kormányának Franciaország kormányához intézett 1954. december 10-i és 1955. március 18-i jegyzékében kifejtett állásfoglalásával összhangban javaslatot terjesztett a Szovjetunió Legfelső Tanácsának Elnöksége elé az említett 1944. december 10-i francia-szovjet szerződés hatálytalansítására.

Hasonló javaslatot terjesztett elő a szovjet kormány az 1942. május 26-i angol-szovjet szerződéssel kapcsolatban is.

V. M. Molotov nyilatkozata az osztrák államszerződésről

V. M. Molotov szovjet külügyminiszter április 9-én fogadta Hayter urat, Nagy-Britannia moszkvai nagykövétét és az osztrák államszerződésről kapcsolatban nyilatkozatot tett.

Kijelentette többek között, hogy a Szovjetunió és Ausztria vezető személyiségeinek közvetlen érintkezésbe lépése elősegítette ezt a fontos ügyet, megállapodás jött létre, hogy az érintett kérdések további megvitatása végett április 11-én osztrák kormányküldöttség érkezik Moszkvába J. Raab úr, osztrák kancellár vezetésével.

A szovjet kormány feltételezi, hogy az osztrák kormány képviselőivel Moszkvában folytatandó eszmecsere előreviheti az osztrák kérdés rendezésének ügyét. A szovjet kormány ennek során számításba veszi, hogy a berlini értekezlet óta eltelt idő alatt az osztrák kormány vezetői már folytattak megfelelő tárgyalásokat és eszmecsereket Nagy-Britannia, Franciaország és az Amerikai

Egyesült Államok vezető személyiségeivel.

A szovjet kormány kifejezi azt a reményét, hogy ha megvan a megfelelő törekvés az összes érdekelt államok részéről, lehetségesnek bizonyul, hogy már a legközelebbi időben létrejöhessen a szükséges megegyezés a szűkebb állam-szerződés megkötéséről.

A szovjet kormány kéri, hogy a nagykövét juttassa a fentebb kifejtetteket Nagy-Britannia kormányának tudomására.

Hayter úr kijelentette, hogy a szovjet kormány nyilatkozatát haladéktalanul továbbítja Nagy-Britannia kormányához.

V. M. Molotov ugyanezen a napon fogadta Ch. Bohlen urat, az Egyesült Államok moszkvai nagykövétét, valamint Le Roy urat, Franciaország moszkvai ügyvivőjét és hasonló nyilatkozatot tett előttük.

Ch. Bohlen és Le Roy úr szintén kijelentette, hogy a szovjet kormány nyilatkozatát haladéktalanul továbbítja kormányához.

A szovjet kormányküldöttség hazatért Budapestről

Április 9-én visszatért Budapestről Moszkvába a Szovjetunió kormányküldöttsége élén K. J. Vorosilovval, a Szovjetunió Legfelső Tanácsa Elnökségének elnökével. A küldöttség részt vett Magyarországban a szovjet hadsereg által történt felszabadítás tizedik évfordulójának megünneplésében.

Az első interpelláció Edenhez

A Reuter hírfügynökség jelentése szerint az első kérdés, amelyet Edennek, az új miniszterelnöknek az angol alsóházban feltekint, Norman Dodds munkáspárti képviselő interpellációja volt arra vonatkozólag, hogy tegyen Eden nyilatkozatot az angol kormány álláspontról „a nemzetközi feszültség enyhítése érdekében a legmagasabb szinten megtartandó tárgyalásokról”.

Eden április 19-én ad választ Doddsnak: Az elsőház ugyanis a húsvéti szünet után ekkor ül össze először.

Sloan, az Angol-Szovjet Baráti Társaság főtitkára a tár-

saság nevében táviratot intézett az új miniszterelnökhez. A távirat emlékezteti Edent, hogy „ő maga írta alá az 1935. évi moszkvai deklarációt”, valamint „az 1942. évi angol-szovjet háború utáni együttműködési és kölcsönös segélynyújtási szerződést.” „Nyomatékosan felszólítjuk őt — mondja a távirat —, hogy haladéktalanul ismétlje meg a szovjet kormányának a legmagasabb szinten megtartandó tárgyalásokról Churchill által kezdetben előterjesztett, de később Molotov tavaly nyáron történt bejegyzése után visszavont javaslatát”.

Felvilágosító iroda nyílt a külföldön élő magyar állampolgárok amnezia ügyével kapcsolatban

A külföldön élő magyar állampolgárokra vonatkozó amneziaügyvel kapcsolatban, amit a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa hazánk felszabadulásának 10. évfordulója alkalmából bocsátott ki, a Magyarok Világszövetsége felvilágosító irodát állított fel.

A felvilágosító iroda az amnezia alá eső külföldön élő magyar állampolgárok hazatérésével kapcsolatos kérdésekben ad felvilágosítást Magyarországon élő hozzátartozóiknak. Magyarok Világszövetsége felvilágosító irodája (Budapest, V. Alkotmány utca 4. II. e.) szombat és vasárnap kivételével 10 órától 16 óráig fogad.

Az Országos Béketanács közleménye az aláírásgyűjtésről

Hazánkban a Béke-Világtanács Irodája bécsi felhívásának nyomán országsszerte tovább folyik az atomháború és Nyugat-Németország felfegyverzése ellen tiltakozó aláírásgyűjtés. Az aláírási száma elérte a 6 163 700-at.

A békebizottságok az aláírásgyűjtést körültekintő felvilágosító munkával kötik egybe. E munkában nagy segítséget kapnak a tanácstagoktól, a Hazafias Népfront-bizottságok tagjaitól és a tömegszervezetek aktiváitól.

Az aláírásgyűjtők lelkes, jó munkájának eredményeképpen a tiltakozó aláírások gyűjtése több megyében befejezéshez közeledik. Borsod megyében például három járás és Miskolc város kivételével mindenütt befejeződött az aláírásgyűjtés. Zala megyében két község kivételével mindenütt beérkeztek az aláírások a megyei békebizottsághoz. Ugyancsak rövidesen befejezik az aláírásgyűjtést Tolna és Győr-Sopron megyében is. Veszprém megye devecseri járásában április 4-ig több mint 30 ezer aláírást gyűjtöttek, ez azt jelenti, hogy a járás felnőtt lakossága kivétel nélkül aláírta a békeíveket.

Az Országos Béketanács arra kéri a békebizottságokat, hogy fokozzák tovább felvilágosító munkájukat. Jussanak el minden házba az atomháború és a nyugatnémet felfegyverzés elleni tiltakozás békeíveivel, a felvilágosító szóval. Erjék el, hogy hamarosan befejeződhessék az aláírásgyűjtés és hazánk minden békeszerető felnőtt lakosa aláírja a bécsi felhívást.

Lengyelországból kapott fenyőmagot az Erdőgazdaság

A Debreceni Erdőgazdaság Alföldi fenyvesítésére a fenyőcsemete termeléséhez a Lengyel Népköztársaságtól 132 kilogramm 86 százalékos csíráképességű erdei fenyőmagot kapott. A lengyel erdei fenyőmag magas csíráképessége azt bizonyítja, hogy nagy gondot fordítanak a magteremő állományok kielégítésére. Lengyelor-

szág a kölcsönös segítség elve alapján kiváló minőségű maggal segíti hatéves erdőfejlesztési tervünk előbbrevitelét. A magyar termőhelyi, éghajlati viszonyok igen megközelítik a lengyel viszonyokat, ugyanis a ráckevei magpergetőből 85 százalékos csíráképességű fekete fenyőmag került ki.

A Hajdúsági Gyógyszergyár dolgozóinak fogadalma

A Hajdúsági Gyógyszergyár munkásai és munkásnői a napokban megtartott röpgyűlésen elhatározták, hogy tovább fokozzák a felszabadulási verseny lendületét és május 1. tiszteletére újabb munkasikeret hoznak ki. Megfogadták, hogy második negyedévi tervüket 15 nappal a határidő előtt befejezik; április havi kötelezettségüknek három nappal előbb tesznek eleget. Az önköltséget

az I. negyedévhez viszonyítva 1,5 százalékkal csökkentik. A piperidinsó kitermelésének százalékát 1,5, a procaínsó kitermelését pedig 1 százalékkal javítják a II. negyedév folyamán, az I. negyedévi eredményekhez viszonyítva. A munka biztonságának fokozása érdekében még e hónapban felülvizsgálják az összes munkavédelmi berendezéseket és a hiányosságokat kijavítják, illetve újakkal pótolják.

ELTEMETTÉK SZELE TIBORT

a debreceni Egyetem Kossuth-díjas tanárát

Debrecenben, szombaton délután temették el az életének 37. évében rövid betegség után elhunyt dr. Szele Tibor Kossuth-díjas egyetemi tanárt, a matematikai tudományok doktorát. Az elhunyt fiatal tudóst a Kossuth Lajos Tudományegyetem oszlopcsarnokában ravatalozták fel. A szeretet vörös és fehér virágaival ékesített koszorúk övezték a ravatalt.

A megjelentek között ott voltak a debreceni egyetemi tanárok, más egyetemek képviselői, az egyetem hallgatói, rokonok és ismerősök. Ott volt Ménes János, Debrecen Város Tanácsa végrehajtó bizottságának elnöke.

A gyásznapon elsőknek Kádár László, a Kossuth Lajos Tudományegyetem rektora búcsúzott az elhunyt professzortól. Ezt követően Hajós György Kossuth-díjas akadémikus, a Magyar Tudományos Akadémia; Aczél János, a Debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem tanszékvezető docens, az egyetemi pártbizottság; Rényi Alfréd kétszeres Kossuth-díjas, a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja a „Bolyai János Matematikai Társulat”; Kalmár László Kossuth-díjas egyetemi tanár, a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja, a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem Matematika Intézetének igazgatója közvetlen munkatársai; Kovács István IV. éves matematika szakos hallgató pedig az egyetemi ifjúság nevében vett búcsút Szele Tibortól.

Az egyetemről a Köztemetőig tőgába öltözött egyetemi hallgatók kísérték a gyászkocsit. A sírnál Szarvas Pál egyetemi tanár, a Természettudományi Kar

dékanja mondott beszédet, melyben megemlékezett a debreceni Nagytemplom Rákóczi-harangja, Szele Tibor a Debrecen Város Tanácsa által adományozott díszirhelyen hantolták el.

Egy behemót vasoszlop tővében áll és nevet. Fején simledecs sapka, arca kerek, bajusza fehéren villan a betűző aprillisi napfényben. Körülötte a munka mindennapi üteme dob, a terhelés sokarcú lélegzete. A mozgások hátán kormosarcú, erős emberek, légpuskával a kézben, csatlakozó csilingelő tolvárd, mely mozdonyokat szállít és ford hátán szüntelen.

A kis köpcös, most a darú mozgását figyel. Szeme élesen tapad a magasba, élesen horog fölött kótel ahol a vaskos kőten egy kijavított feszül és a kötélben egy kijavított viztartály lebeg. A darú a kezesin ormózatán lassan a már félig kész mozdony felé siklik. A kezelő óvatosan leereszti a viztartályt. Mindez szinte pillanatok alatt történik, nagy figyelmet és nagy szorgalmat igénylő munka ez.

A kis köpcös: Varga András immár 5 éve folytatja ezt a mesterséget. 1950-ben kapta a megbízatást, hogy legyen kezelő, mert oda ügyes ember, éles szem és mindenekelőtt határozottság kell. Varga elvtárs habozott egy keveset, de aztán vállalta. Örökvidám arcán mosoly suhant át, sandított egyet és másnap oda állt a darú fekete kapcsolójához.

A „szolgálatot” a Járőrszolgálatban még 1918-ban kezdte. 37 éves gyárimunkás. Becsülték a múltban nem igen becsülték. Persze megmondhatjuk őszintén, ma is sem becsülték azokat, akik a munkásokat hajszolták és nyúzta. Mindig szókimondó embernek ismerték. Az is volt, most is az maradt. Ha hangoskodott valamit, röviden, de akkurátusan, mindig megmondta az ilyeneknek a véleményét. Lehet, hogy élesen,

Megnyílt Hajdúszoboszlón a Gambrinusz étterem

Szombaton délután ünnepélyes keretek között nyílt meg Hajdúszoboszlón a Gambrinusz étterem és szálloda. Az izlésesen berendezett étteremben 300 személy talál kellemes szórakozást. A szállodai résznek egyelőre csak egyik fele nyílt meg, ahol 65 üdülni vágyó részére van hely.

Május 1-ig megnyílik a szálloda másik fele is. Összesen 67 szobában 122 ágy várja majd az üdülőket. Ugyancsak május 1-re megnyílik a Gambrinusz cukrászda és eszpresszó. Berendezik a szálló kényelmességét is.

Az új szórakozóhely megnyitásával lényegesen javul Hajdúszoboszlón a szórakozási lehetőség: a Gambrinusz étterme, cukrászdája, eszpresszója éjjelnappal nyitva lesz.

A Debreceni Gyógyszergyárban máj közeli két éve kísérleteznek, hogy útszéli és erdei csalánból clorofill állítsanak elő. Zsírból oldható clorofill már régebben is előállították, sőt jelenleg ebből az anyagból jelentős exportot bonyolít le a gyár. Újabb vízben oldható clorofill készítenek. Ezt dr. Varga Pálné, az üzem főmérnökének irányításával dr. Kiss Imre vegyész mérnök kísérletezte ki. A vízben oldható clorofill egy új fajta fokkrém alapanyagaként használják.

Összehívták az Országgyűlést

A Népköztársaság Elnöki Tanácsa az Alkotmány 12. szakaszának 2. bekezdése alapján az Országgyűlést 1955. április 18-án délelőtt tíz órára összehívja.

Kefegyári fiatalok

a május 1-i munkaverseny sikeréért

A felszabadulási műszak ideje alatt sokat hallottunk a kefégyári fiatalok nagyszerű sikeréről. Batai Margit stancoló 126 százalékos átlagteljesítmény elérését ígérte és 131 százalékot ért el. Gali Julianna az ígért 127 helyett 130, Tóth Erzsébet pedig 125 helyett 130 százalékot teljesített. Es így sorolhatnánk tovább a fiatalok munkagyőzelmeit, amelyekkel nagymértékben elősegítették a gyár exporttervének és teljes termelési tervének jóval — határidő előtti teljesítését.

A fiatalok most újabb győzelmeiket akarnak aratni. A gyár valamennyi fiatalja párosversenyre lépett egymással és havi tervek határidő előtti teljesítését vállalta. Takács Erzsébet már április 27-én jelenteni akarja, hogy befejezte április havi tervét. Saffán Mária, Szarvas Erzsébet és még többen két nappal előbb akarják végrehajtani egész havi termelési feladatukat. A fiatalok így 3000 forint értékű árut gyártanak áprilisban — terv felül.

Megjutalmazták a Tatarozó Vállalat legjobb brigádjait

A Hajdú-Bihar megyei Tatarozó Vállalat dolgozói közül számos kőműves, segédmunkás, kabikos és vasbetonszerelő vett részt az április 4-i versenyben. A vállalatvezetőség a legjobb eredményt elért dolgozókat az üzemi bizottsággal karöltve jutalomban részesíti.

A „legjobb kőművesbrigád” címet a nagylétei két tanterem iskola építésén dolgozó Balázs kőművesbrigád nyerte el. A brigád vállalása az volt, hogy az építkezés felmenő falazatát április 4-ig elkészíti. Már március 30-án faleyenest érték el. A határidő lerövidítésével a brigád mintegy 1840 munkóra megtakarítást ért el. A brigád tagjai most május 1. tiszteletére versenyeznek. Vállalásuk az, hogy az építkezés befejezési határidejét 20 nappal lerövidítik.

A kőművesbrigádok versenyében a második helyezést Kovács Viktor, Kompár Miklós és Hevesi István kőművesbrigád szerezte meg. A „legjobb segédmunkás brigád” címet az előregyártó üzemből dolgozó Szendrei-brigádnak ítélték oda. A vállalat legjobb kabikosbrigádja az öntős Papp-brigád lett.

Legjobb eredményt a versenyben a vasbetonszerelők értek el. A vasbetonszerelők a megyei versenyben is részt vettek. A „legjobb vasbetonszerelő brigád” címet a vállalatnál az április 4-i fogadalmak alapján Nagy Zoltán héttagú szerelőbrigádja érdemelte ki.

A festők közül ugyanebben az időben a Csicsér-festőbrigád járt az élen. Dícséret illeti még az előregyártó telep kazánfűtőjé, gépkocsiját, a Kovács vasbetonszerelő brigád, valamint a Petrovics, Vékony és Gyulai festőbrigádokat.

A műszakiak versenyében a „legjobb főépítészvezető” címet Szabó Imrénének ítélte a bizottság. A legjobb építészvezető a felszabadulási műszak során Lukács János volt. A „legjobb művezető” címet B. Szántó Imre főművezető, a „legjobb üzemi vezető” címet Szerepi Sándor érdemelte ki.

A jutalmakat és kitüntítéseket az élenjáró dolgozóknak rövidesen átadják.

A DARUKEZELŐ

EGY KITÜNTETETT MUNKÁS ÉLETÉBŐL

de sosem bánta meg, amit kimondott.

Úgy 1930 táján dolgozott például a mozdonyoszerelőben egy Lakfalvi nevű művezető. Szokása szerint azzal kezdte a napot, hogy szemlét tartott a dolgozók felett, s ha valakinek nem tetszett a viselkedése, vagy pláne az útjában volt, hát egyszerűen belekötött. Varga már akkor jól ismert volt a gyárban. Biztak benne az emberek, hallgattak a szavára. Épp ezért haragudott rá Lakfalvi. Egyszer aztán össze is akaszkodott az öreggel.

Szó szót követett, végül mikor látta, hogy nem bír ezzel a konok, kemény munkással, a szétszedett kazánok felé mutatott: no, maga holnaptól kezdve kazánmosó lesz.

— Az leszek, — ismételte Varga, — de maga nem lesz sokáig művezető.

A kazántisztítás valóban büntetés volt, de megmutatta, hogy még ott is állja a sarat. S valóban úgy lett, ahogy megjövendölte. Ő továbbra is maradt, de a művezető ment. Igaz utána mások jöttek a helyébe, s pont olyanok, mint Lakfalvi, de mégis csak erőt kölcsönözött az a tudat, hogy ha van bátorság, van összefogás, akkor a művezetők sem lehetnek „kiszistenek”.

Majdcsak 27 évig mozgott, döcögött így a világ. Nehéz napok voltak igaz, de elmúltak. 1944. október 19. után az első munkanapon Varga András bácsi is azt

mondta: „Na végre, megváltozott”. Fellélegzett és szétnézett. Emlékszik, enyhe októberi nap volt. A város utcáin már szovjet gépkocsik robogtak, nem robbantott többé a német, de a gyár, az bizony, mint valami temető, dermedten hevert. Bizony akkor maga is elszontyolodott.

Felemelte a fejét és bátorságot vett érzelmén. Most már kemény daccal szembenézett a valósággal. Ki fog itt rendet teremteni, ha nem mi? — gondolta. Összehívta az embereket és Erdeivel, Simonnal, meg a többi éharcosokkal hozzáfogtak a munkához. Új életet vittek a romok közé, irtották a pusztítást; építettek, gépeket raktak helyre, kijavították a gőzkalapácsot, rendbetették a VIII. osztály tetejét és így tovább. 1947-ben már a kijavított műhelyekben dolgoztak, 1948-tól kezdve pedig nálunk is gyökeret eresztett az új társadalom építésének alapvető formája, a munkaverseny.

Varga bácsi szorgalmas munkájának 1952-ben ért meg az első gyümölcse. „Érdemes vasutas” címmel tüntették ki. Aztán újabb kemény három esztendő jött a darú mellett, a mindennapi munka örhélyén. Egyre több mozdony került az osztályra, egyre inkább növekedett a termelés. A darús is fűrgébb lett mint máskor, hol szándonyhenger, hol kémény, vízvezeték, vagy hamulada beemelt, sére jött a „megrendelés”. Sok szép és harcos nap telt el, de ta-

lán a legszebb most, április 3-án virradt az örege. Egy kicsit meghatódott, mikor erről beszélt.

Április 2-án kaptam az értesítést Szombati elvtárstól, hogy vasárnap menjek el a Hajdú-Bihar megyei Tanács kistanácstermébe. Vasárnap aztán ünnepelőbe öltöztem és elindultam. Voltunk ott már sokan a megétől, a pártbizottságtól, az üzemből. Mindenkinek arca derűs volt, hisz ott megtudtuk, hogy kitüntettek bennünket. Így is lett. Barczi elvtárs sorra szólította a neveket. Egyszer aztán rám is sor került. Odaléptem az emelvényhez és kézhezkaptam a „Szocialista Munkáért Erdemérem”-et, s a velejáró díszoklevelet. Megtértem az elvtárs, sok helyen, sok ünnepségen részt vettem már, de ilyen boldognak még sosem éreztem magam!

Varga András bácsi, az örökvidám, köpcös kis darúkezelő most 62 éves. Több évtizedes gyári munka van a háta mögött, de még most sem gondol arra, hogy nyugdíjba menjen. Igaz, pillanatnyilag már 20 perc helyett 40 percig tart a Pandur utcától a Járőrszolgálatig az út...

Az öreg magabiztosan, a gyár gazdájához méltón szétnéz a hatalmas műhelyben. Körülötte hegesztőpisztolyok fénye villan, dübörögnek a légkalapácsok s a mozdonyosok között a munka mindennapi hatalmas lélegzete dala dobol.

És kint, a csarnok feletti apróvilágban a szélben vörös zászlókat lenget a szél. Béke van, tavasz van és ebben a tavaszban már a második szabad évtized új munkagyőzelmei érnek!

Kovács Tibor

AZ ELMÉLET NAPI KÉRDÉSEI

A nehézipar népgazdaságunk továbbfejlesztésének alapja

Hazánk fejlődésének egy évtizede olyan történelmi alkotásokról tanuskodik, melyet csak egy szabad, szocializmust békében építő nép érhet el. A Szovjet-unió felszabadításának eredményeképpen, a kommunista párt vezetésével a magyar nép történelmformáló munkájának eredménye, hogy hazánk elmaradott országból erős iparral rendelkező, szocializmust építő országgá változott.

Értékeltük el, hogy támaszkodjunk az általános érvényű marxista-leninista tanításra, hogy a szocializmus építésének kulcskérdése a szocialista iparosítás.

Hazánkban a proletárdiktatúra megteremtésével lehetővé vált a szocialista iparosítás, amelyet az első 5 éves terv megindításával megkezdünk. A szocialista iparosításnál a főfeladat a nehézipar megteremtése, egyetlen helyes útja további felemelkedésünknek. A szocialista iparosítás nem más, mint a párt és a szocialista állam tudományos gazdaság-politikája, amely fejlődésünket meghatározó objektív gazdasági törvényekre támaszkodik a proletárdiktatúra idején. Azonban nemcsak gazdasági, hanem igen fontos politikai kérdés is. A szocialista iparosítás teremt meg a szocializmus építésének technikai alapját, kihatása a mezőgazdaságra elősegíti, hogy az egész népgazdaságban uralkodóvá váljanak a szocialista termelési viszonyok és korlátlanul érvényesülhessen a szocializmus gazdasági alaptörvénye.

A legfejlettebb osztályra, a munkásosztályra támaszkodó a szocialista iparosítás és megvalósításával számban és szervezett-ségében, műveltségében nő a munkásosztály, erősödik, szilárdul a vezetése, a munkás-paraszt szövetsége belül. Végső soron elősegíti a falu, város, a munkásosztály és a dolgozó parasztság közötti lényeges különbség felszámolását, eltűnését és egyben emeli az egész ország lakosságának kultúr színvonalát, mivel fejlett, bonyolult gépekkel látja el az egész népgazdaságot.

Mi teszi szükségessé a szocialista iparosítást? Elsősorban a szocializmus gazdasági alaptörvénye érvényesülésének követelménye, amely kimondja, hogy a szocialista termelés célja

„az egész társadalom általánosan növekvő anyagi és kulturális szükségletei maximális kielégítésének biztosítása, a szocialista termelésnek a legfejlettebb technika alapján történő szakadatlan növekedése és tökéletesedése útján.”

A fejlett technika, a szocialista iparosítás a szocializmus gazdasági alaptörvénye, célja elérésének eszköze.

A dolgozók államának mindenkori alapja, célja: szüntelenül növelni a népjólétet. A jólét emeléséhez termelőeszközökre, gépekre és a munka magasabb termelékenységére van szükség. A szocializmus a kapitalizmust azért tudja legyőzni, magasabbrendűségét azért tudja bebizonyítani, mert a munka termelékenységének magasabb fokát biztosítja. Az emberi munkát a gép segíti, könnyíti, azon túl az anyagi javak nagy és állandóan növekvő tömegét, árubeséget csak egyre több géppel, egyre fejlettebb technikával vagyunk képesek biztosítani.

A szocialista iparosítást szükségessé teszi továbbá a szocialis-

ta termelési viszonyok kialakítása, az egységes szocialista népgazdaság megteremtése is. Erőből Lenin a következőket tanítja:

„A gépi nagyipar és ennek a földművelésbe való átपालánálása, a szocializmus egyedüli gazdasági alapja, azaz egyetlen alap, amelyre támaszkodva eredményesen harcolunk azért, hogy megsza-badjuk az emberiséget a tőke jármától.”

A proletárdiktatúra időszakában nem lehet a szocialista termelési viszonyokat egy csapásra megteremteni, uralkodóvá tenni, ehhez a gazdasági alapot meg kell változtatni. A szocialista ipar biztosítja a mezőgazdaság átszervezésének előfeltételeit, technikai alapját. Az ipart nem lehet kellően előrevinni, ha nem látjuk el a mezőgazdaságot modern gépekkel, melyet egyedül csak a nehézipar biztosíthat.

Tehát a mezőgazdaság átszervezéséhez, a nagyüzemi gazdasági forma kialakításához gépesítésre, új iparágak kialakításához termelőeszközök termelésére van szükség. Fejlett nehézipar nélkül lehetetlen volna a mezőgazdaság szocialista átszervezése, az egységes népgazdaság megteremtése.

A proletárdiktatúra államának megszilárdítása is szükségessé teszi a szocialista iparosítást. Az iparilag gyenge ország csábító a kapitalisták számára, leigázására törnek, gyarmatosítói politikájukkal, vagy háború útján erőszakkal bekebelezik a gyenge országokat. Tehát a függetlenség biztosítása céljából erős, fejlett, korszerű haditechnikával ellátott néphadsereget kell fenntartani. Ilyen fejlett ipar, és új hazai állított néphadsereg nélkül a Szovjetunió sem tarthatta volna meg önállóságát a kapitalista környezetben, és nem tudott volna győzni a II. világháborúban sem.

II.

Hazánkban is, mivel hazánk is elmaradott, félfeudális mezőgazdaságot és elmaradott ipart örökölt a Horthy-rendszerből, szükségesszerű a nehézipar, a gépipar fejlesztése. A növekvő jólét biztosításához arra van szükség, hogy növekedjék az egész társadalom termelése, amely feltételezi a nehézipar fejlesztését, ezen belül a gépiparét. A marxista újratermelési elmélet is kifejezi azt az általános törvényt, hogy a termelőeszközök előállítására meg kell, hogy előzze a fogyasztási cikkek gyártását. Ezért kell a nehéziparon belül elsősorban a gépipar fejlesztését fokozni.

A gépek, a korszerű technika, a tudomány békés célokra való felhasználása forradalmasítja a termelést, segíti az embert, ki-méli fizikai erejét és mérhetetlenül meggyorsítja a termelést.

III.

Pártunk politikája, amely a szocialista iparosítást tűzte ki feladatul helyes volt, mutatják ezt az országban elért hatalmas eredmények. Sztálinváros, Inota, Tiszalöki Erőmű, Lenin Kohászati, Kazincbarcika stb. A megyékben létesült gyárak: Gördülőcsapágygyár, Hajdúsági Gyógysergyár, Orvosi Műszergyár, Lakatos és Gépipari Vállalat, Ruhagyár és még sok más egyéb létesítmény, amelyek az áruállítás bővítését biztosítják, és a dolgozók rémét, a munkanélküliséget megszüntették.

Sikerünk és pártunk útmutatása ellen hangoztatott jobboldali nézetek éppen az iparosításunk irányát, a szocializmus

anyag alapját veszélyeztették. E nézetek hirdetői tudatosan elfeledkeztek arról, hogy csak a nehéziparral, a gépesítéssel biztosítható a könnyű és az élelmiszeripar termelésének állandó növekedése, a mezőgazdaság szocialista átszervezése, terméshozamának növelése, és a munka termelékenységének állandó fokozása. Fejlett nehézipar nélkül a népjólét emelése üres, megalapozatlan demagógia.

Ez a káros elmélet összeférhetetlen pártunk politikájával, a párt eddigi határozataival. Pártunk Központi Vezetőségének 1955. márciusi határozata elméletileg szétzúzta ezeket a káros nézeteket. A szocialista iparosítás politikáját, a szocialista iparosítás lerakását pártunk III. kongresszusa határozatához hűen a jelenlegi szakaszban is a szocializmus építése fő eszközének kell tekinteni.

Népgazdaságunkban 1953 előtt aránytalanságok keletkeztek, amelyek akadályozták az egységes továbbfejlesztést. A hibákból okulva a tervező munkánk további során a szocializmus gazdasági alaptörvénye és a tervezési arányok fejlődés törvényének alapján kell az ország termelőerőinek színvonalából a népgazdaság előtt álló legfontosabb feladatokról kiindulva meghatározni az arányokat.

Az 1953. júniusi határozat csökkentette a feszített ütemet, lélegzetvételi időt biztosított az iparosítás terén elért eredmények megszilárdítására, és a helyes ütemű továbbfejlesztést tűzte ki feladatul. A csökkentett ütemből egyeznek azt a helytelen következtetést vonták le, hogy most már nem kell fejleszteni a nehézipart. Ez téves nézet. A csökkentett ütem nem jelent megnyugvást, sem visszavonulást, mert az állandóan növekvő igények kielégítése a termelők fejlettségének színvonalától függ. A nehézipar fejlesztése nélkül egyhelyben topogna az életszínvonal. Másrészt azt is látnunk kell, hogy az imperialista országok nem mondtak le a háborús terveikről, hanem tovább folytatják a háborúra való lázas készülődést. Mindezek világossá teszik, hogy országunk további iparosítása, ezen belül a nehézipar különös gondalattal történő fejlesztése az eddigiek során, a jelenben és a jövőben is a párt gazdaságpolitikájának fő irányvonala, a szocializmus építésének fő eszköze marad.

Feladatunk továbbra is az, hogy szüntelenül emeljük a munka termelékenységét, mert ez az egyetlen lehetséges út, amely életszínvonalat további felemelkedését biztosítani tudja, csökkenteni kell az önköltséget, hogy olcsóbban termeljünk. Mindezek a feladatok együttesen elősegítik a szocializmus gazdasági alaptörvényének fokozottabb érvényesülését. A feladatok nem kicsik, és nem valószínűk meg maguktól, kemény munkára van szükség minden területen, de munkánkban az eddig elért eredményeinkre bátran támaszkodhatunk — ez az alapja további fejlődésünknek. Ezt az utat mutatta meg a Központi Vezetőség márciusi határozata, amikor megszabta a további feladatainkat.

Stoicski Ferenc,
az MDP megyei bizottság ipari osztályának vezetője,

A NÉPLAP

rádióműsora

Vasárnap

KOSSUTH-RÁDIO
4.30—7.59: Reggeli zene, 8: Hírek, 8.10: Egy falu — egy nő, 9: Zenés fejtörő, 10: Vasárnapi levél, 10.10: Csinn-Bumml 11: Agit. prop. műsor, 12.15: Jó ebédhez szól a nóta, 13: Jó munkáért — szép muzsikát, — 13.30: Rádiólexikon, 14.15: A Magyar Rádió szimfonikus zenekara játszik, 16.30: Egy hét a külpolitikában, 15.45: Szív küldi szívnek szívesen, 17: Hanglemezek, 17.40: Kincses Kalendárium, 13.40: Táncczene, 19.20: Az épülő kommunizmus nagy országában, 20: Esti Híradó, 20.20: Senki városa. Színmű három felvonásban, 22: Hírek, 22.10: A színházi közvetítés folytatása, 23: Budapest hangversenytermeiből, — 0.10: Népzene.

PETŐFI-RÁDIO
8: A pásztói népi zenekar játszik, 8.30: Református vallásos felőra a stúdióból, 9: Lengyel népdalok, 9.30: Miska bácsi lemezestádija, 10.10: Szív küldi szívnek szívesen, 11: Népek zenéje, 11.50: Könnyű zene, 12.30: Csokonai vidám versei, 13: Jancsi és Juliska. Mesejáték, 14.49: Szovjet filmadalok, 15: A magyar tudomány 10 éve, 15.20: Magyar népdalok és csárdások, 16: Huzal Miklós vidám áprilisi műsora, 17: A Rádió Gyermekszínházának műsora, 17.40: Szimfonikus zene, 18.35: Schubert-művek, 19.10: Virágnyelv — kisoperett, 19.35: Népzene.

Hétfő

KOSSUTH-RÁDIO
8.22: Műsorismertetés, 8.30: Zenekari hangverseny, 9.20: Orosz nyelvtanulmányok, 9.40: A Gyermekrádió műsora, 10.10: Liszt-művek, 10.30: Óvodások műsora, 11: Operakórusok, 11.30: József Attila szerelmes verseiből, 12.10: Szovjet operettrészletek, 12.45: Afrika az álmok világában és a valóságban, 13: Régi magyar muzsika, 14.25: Uttörő-híradó, 14.50: Heti zenés kalendárium, — 15.40: Schubert-művek, 16: Most légy okos Domokos, 16.25: A Magyar Rádió gyermekkórusa énekel, 16.40: Hanglemezek, 16.55: Debussy: Tüjzjáték, 17.10: Helyszíni közvetítés Bécsből a Bp. Honvéd—Ausztia és a Bp. Kinizsi—Bécsi Rapid nemzetközi labdarúgómérkőzésekről, 18.20: Egy falu — egy nőta, 18.40: Az ifjúság fról, 19: Ismerkedés a zenei odalommal, 20: Esti Híradó, 20.20: Ünnepi műsor József Attila születésének 50. évfordulóján, 21: Tudományos híradó, 21.20: Táncczene, 22.15: Tíz perc külpolitika, 22.25: Magyar Zeneszerzők, 23.45: Népi zene.

Kedd

KOSSUTH-RÁDIO
8.22: Műsorismertetés, 8.30: A Magyar Rádió népi zenekara játszik, 9: Indulók, 9.15: Uttörő-híradó, 9.40: A Gyermekrádió műsora, — 10.10: Halló, itt Bukarest! 11: Nők negyed-órása, 11.15: Filharmonikus zene, 11.30: Fűvő zene, 11.45: Urbán Ernő fról két karcolata, 12.10: Suki Antal és zenekara játszik, 13: Könnyű hangversenyek, 13.30: Operettrészletek, 14.25: Hangverseny gyermekeknek, 15: Arcképcsarnok, — 15.35: Puccini operából, 16: Párduc, Rádiójáték, 16.50: Plovdiv város kórusa énekel, 17.10: Válaszolunk hallgatóinknak, 17.30: Magyar népdalok, 18: Agit. prop. műsor, 18.20: Szív küldi szívnek szívesen, 18.34: József Attila verseiből, 18.40: Magyar Játékszín, 20: Esti Híradó, — 20.20: A közvetítés folytatása, 21.50: Kodály-művek, 22.15: Népi énekek és kórusok műsora, 22.30: Ünnepi műsor Lukács György 70. születésnapjára, 23: Zenekari hangverseny.

Szerda

KOSSUTH-RÁDIO
8.22: Műsorismertetés, 8.30: Népszerű operettrészletek, 9.20: A Gyermekrádió műsora, 9.40: Daltanulás, 10.10: Beszélgetés az orgona nagy művészeiről, 10.30: Óvodások műsora, 11: Ifjúsági kórusok énekelnek, 11.30: Képeslap Szófiából, 12.10: Táncczene, 13: Szülőknek — nevelő-ről, 13.20: Magyar és székely népdalok, 14.25: Uttörő-híradó, 14.50: László Anni énekel, 15: Vonósnégyes, 15.20: A Gyermekrádió műsora, 16.20: Román koncert, 16.40: Válaszolunk hallgatóinknak, 17.10: Riporter szemmel a világ körül, —

17.25: Népi zene, 18: A virágozó mezőgazdaság útján, 18.30: Szív küldi szívnek szívesen, 19: Mesterházi Lajos Jegyzetel, 19.15: Jó munkáért — szép muzsikát! 19.30: József Attila verseiből, 20: Esti Híradó, 20.20: Diák, írj magyar éneket, 21.18: Táncczene, 22.15: Tíz perc külpolitika, 22.25: Szimfonikus zene, 23.30: Hanglemezek, 0.10: Népi zene.

Csütörtök

KOSSUTH-RÁDIO
8.22: Műsorismertetés, 8.30: Zenekari hangverseny, 9.20: Mese a gyermekszemű kisgyerekről, 9.40: A Gyermekrádió műsora, 10.10: Népdalok, 10.50: Szimfonikus táncok, — 11.30: Lion Feuchtwagner, 12.10: Operatörtrészletek, 13: Emlékezés a Magyar Tanácsköztársaság dicsőös napjaira, 13.20: Operettrészletek, — 14.25: A Rádió Gyermekjáték műsora, 15.15: Magyar mezők virágai, 15.30: Az épülő kommunizmus nagy országában, 16: Szovjet fűvőzene, 16.20: Előadás, 16.50: Szív küldi szívnek szívesen, 17.10: Válaszolunk hallgatóinknak, 17.30: Egy falu — egy nőta, 18: Agit. prop. műsor, 18.20: Hanglemezek, 19: Ifjú Figyelő, 19.30: Táncczene, 19.53: József Attila verseiből, 20: Esti Híradó, 20.20: Hangszerszólók, 20.50: Varázsfuola, 22: Sport, 22.15: Az operettközvetítés folytatása, 23.30: Mese! muzsika, 0.10: Csillagos ég — dalok.

Péntek

KOSSUTH-RÁDIO
8.22: Műsorismertetés, 8.30: A Somogy megyei Népi Zenekar játszik, 9: Tömegdalok, 9.20: Harc a bacillusok ellen, 10.10: Smetana-művek, 10.30: MI újság az óvodában? 10.50: Az Okos Macskó, 11: Nők negyed-órása, 11.15: Filmműve, 11.30: Operatörtrészletek, 12.10: Népi muzsika — népi hangszerszólók, 13: Táncczene, 17.10: Külpolitikai kérdésekre válaszolunk, 17.25: Szív küldi szívnek szívesen, 18: Ipari műsor, 18.30: Matyóföld dalai és hortobágyi dalok, 19: Hanglemezek, 19.15: Majakovszkij halálának 25. évfordulójára, 20: Esti Híradó, 20.20: Zenekari hangverseny, 21.30: József Attila verseiből, 21.36: Sport-híradó, 22.15: Tíz perc külpolitika.

Szombat

KOSSUTH-RÁDIO
8.22: Műsorismertetés, 8.30: Tánccok fűvőzenekarral, 8.50: Operettrészletek, 9.20: Uttörő-híradó, 9.45: Kis muzsikusoknak, 10.10: Zenekari hangverseny, 11: A Zeneművészeti Főiskola hallgatóinak hangversenye, 11.30: Ismeretterjesztő előadás, — 11.40: Hanglemezek, 12.10: Daltal — táncdal a világ körül, 13: Előadás, 13.20: A Fővárosi Népi Zenekar új műsora, 13.40: Szórakoztató fűvőzene, 14.25: Zenei Újság, 15.20: Propaganda előadás, 15.40: Szív küldi szívnek szívesen, 16.10: Szövetkezeti Híradó, 16.40: Schubert műveiből, 17.10: Kodály: A magyar népzene, 17.33: Zenekari hangverseny, 17.40: Válaszolunk hallgatóinknak, 18: Táncczene, 18.20: Az épülő kommunizmus nagy országában, 19: Zenekari hangverseny, 19.53: József Attila verseiből, 20: Esti Híradó, 20.20: Lakatlan sziget, 22.15: Táncczene, 23.30: Sport-híradó.

JÓ ELNÖK NÉLKÜL, a tagok egyetértése nélkül nincs az a szövetkezet, amelyiket rendbe lehetne tartani

★ HIRADÁS A NAGYLÉTAI VÖRÖS CSILLAGBÓL ★

Ai tagadás, Puskás Gábor bácsi már egy kicsit nagyszót hall. De meg mindig nem annyira nagyot, hogy meg ne hallotta volna az új világ felmorajló hangját, az új élet zengését. Meghallotta azt, ha már a fül nehéz is a szóra, a lélek az még fogékony a tavaszi reggelek pacsirta dallamára, a búzaringó alkonyok ezernyi neszére. Fogékony, mert a mi életünk újsága ott zúg ezekben is, meghallhatóan, felismerhetően. S hogy mennyire, arra tanú Puskás Gábor, aki deresedő fejével is kifogta mindezekből a változó világ hangjait. Ezért lett tsz-tag, a nagylétei Vörös Csillag sertésgondozója, a szövetkezet legjobb kanásza.

Egy jó kanásznak pedig felbecsülhetetlen a haszna a szövetkezetben. Ha meg éppen olyan, mint Puskás Gábor, akkor

Arannyal kamatozik minden napja.

Arannyal jól szaporodó malaccal, gömbölyödő süldővel és alig topogó hizóval. Puskás Gábor megkülönbözteti a módját, hogy megtalálja minden percrek a hasznát. Hiszen régi mestersége már a sertésnevelés, csak valaha hej de mostohán bánt vele az élet.

Ma Puskás Gábor a nagylétei Vörös Csillag legjobb sertésgondozója. Szövetkezeti tag, deresedő fejű öregember, aki sok hallgatás, várakozás, álmodozás után hazatért, hazaérkezett a szövetkezetbe. Szava van, becsülete van, mert az ő keze alatt olyan disznónyáják nőnek és szaporodnak, amit megnevezhet ország-világ. A malacok tiszták, mint a patyolat, csak úgy cikáznak, táncolnak a szövetkezet közel kirakott karámjában. A hizónak való süldőkön meg szőkén göndörödik a szőr, s aprókat rőfögnek, míg könnyekre dőlve állunk a karám léce mellett.

Állunk és hallgatjuk a malacok sivalkodásait, a hizók rövid rőf-fenéseit.

A határban már zúg a tavasz,

az egész mező tele van az élet pattogásával. Áprilisi szél borzolja a zöldfejtű rozsszálat, s ahogy közeink suhan, szinte illata van a levegőnek. Puskás Gábor behajlik a karámdeszán és egy oda-topogó szőke ártánnak kedveskedve vakarja meg a hátát. Az ártány szétterpesztett lábával szinte elnyúlik, torkából apró hörgésekkel jön fel a hang. Majd megszólal a gyönyörűségtől, míg gazdája becézgető ujjakkal kedveskedik a hátán. Na, te, te beste — korholja az öreg —, ugye jól esik mi, szívesen tőröd? Mert az állat is érez — fordul hozzám, van annak is szíve. Megéri, hogy ki szeretni, ki van jó szóval hozzá. Hát az igaz, természetem hozzá a magam véleményét, mert amint látom, Gábor bácsit nagyon szereti. Ezek igen — felel — s már új törlesztékön babrál a keze.

Szép jószágok — kezdem újra dicsérni nyáját, munkáját. Most már meg is járná, csillan fel a szeme, mert ez évben mintha rendbe jönnének.

Kíznak, szépülnek és nem pusztulnak.

Egy-két hónappal ezelőtt — tudja — ezek is, hogy néztek ki? Soványak voltak, gubancosok, megélték őket az ől. Meghát nem is én kezeltem őket, s a jószágom mihamar meglátszik, hogy a gondozó szíve szerint viseli-e gondját. 1953-ban előfordult itt még olyan eset is, hogy azt a nagy árkot — s mutatja — nem tudták saját erejükkel keresztül mászni. Úgy kellett őket ölben áthordani, mint

a párnás csecsemőt. Megkoszosodtak, csak a fejük nőtt olyan nagyra, mint a lóé.

Egy-két éve még alig bírtak járni itt a Vörös Csillagban a jószágok, s ma már mind elevenen szökik és az egész faluban híre van, hogy a Vörös Csillagban milyet változott az élet. S ez itt a karám körül is lemérhető a malacok vidám visongásában, a hizók öregei rőfögésében. S nemcsak, hogy lemérhető, de olyan természetes is és olyan magától értetődő. De ha az ember egy kicsit mélyebben nyúl a múlt vízébe, az egymásra hullott napokba, azonnal meggyőződhetik arról, hogy ez a mai gyarapodás mennyi harcnak, nehézségnek, küszködésnek az eredménye.

A harc már 1949-ben elkezdődött, amikor Mazsuj Sándor elnökletével megalakult a szövetkezet. Kulák igaz egy sem volt a csoportban, de annál több a faluban. Ezek mesterien értették, hogy szétzüllessék a szövetkezetet, fellobantsák a tagokban az ellenségeskedés csóvját. Az aztán mihamar beharapott az amúgy is paprikás lelkükbe, s ennek a levét csak a szövetkezet itta meg. A kintiek kacagtak a szövetkezetiekben, s látszólag még oltották is, locsolták is a tagok tüze-haragját. Borral, szeszrel, hogy el nem oltható tűz emészsze meg végekpp a szövetkezetet.

És mégsem sikerült. A mostani tagság már csak hűmmögve és kézlegyintve emlékszik az alkori időkre és kicsit szégyellik is a szövetkezet alkori történetét. De ha szégyellik is, rengeteget tanulnak abból a harcból, azokból a tapasztalatokból. Saját bürtök, saját kárukon, de megtanulták, hogy jó elnök nélkül, a tagok egyetértése nélkül nincs az a szövetkezet, amelyiket rendbe lehetne tartani.

És hogy a szövetkezet kilábalhatott a mélységből, abban az oroszlánrész a párttagoké. Az olyan keménykötésű embereké, mint Kacsó Sándor, Balázs Sándor, Góca József s még jónéhányé, akik ma is a szövetkezet legjobb munkásai. Nekik ugyan csak kellett állniuk a sarat rossz időben, még rosszabb időben, hogy a szövetkezetet megmentsék a szétszóródástól.

ezekre az időkre nem szívesen emlékeznek a Vörös Csillagban.

Arra az előjárásra meg éppen nem, amelyik a szövetkezetet megverte, mert nemcsak a ragya pusztíthat, de a bő elnökölés is megviselhet. Az igazság kedvéért azonban azt még csak el kell mondanunk, hogy honnan is indult el a szövetkezet, mikor Király Imre, a jelenlegi elnök 1954. január 28-án átvette a csoport vezetését.

Ha csak statisztikaszzerűen mérlegelnék a helyzetet, akkor is súlyos és meghölkentő volt az az élet, ahogy a Vörös Csillag sínyélt, emésztődött. Csak 314 lödött, emésztődött. Csak 314 kilogramm tojással, 451 kilogramm sovány baromfival, sok köversertéssel és még sorolhatnánk, hogy mi mindennel tartotta. De valójában a helyzet még ennél is súlyosabb volt. Az elnök szavával élve a szövetkezet nagy bajban volt, mert nemcsak tartozások, adóhátralékok emésztették, hanem az emberek széthúzták, szinte ellenségei voltak egymásnak.

Király Imre ezt a szövetkezetet vette át. Nem kell szépítenünk a dolgokat és nyugodtan megmondhatjuk, hogy kezdetben megmondhatjuk, hogy kezdetben ő is nehezen találta fel magát. Katona volt, parancshoz szokott ember, aki talán úgy gondolta,

hogy ami nevelő a honvédségnél, az használható egy szövetkezetben is. Aztán rájött, hogy mégsem. Megtanulta — az ő szavával —

a jó elnök, jó pedagógus is,

akinek minden emberhez más legyen a szava, tudja, hogy kitől mit várhat, kitől mit követelhet.

Azóta egy év szaladt át a szövetkezet fölött. Az eredmény pedig? A tagok restelkedve emlékeznek a múltra, s ha valaki érdeklődik is felőle, hallgatnak, inkább a jövőről kezdenek beszélni. Vagy szívesen megmutatják a tehenészetüket, amely a régihez képest 100 százalékosan szaporodott, 7 fejűtehenükkel pedig elérték, hogy naponként átlagosan 9 liter tejet fejnek. Vagy megmutatják a sertésállományukat, ahol Puskás Gábor bácsi gondozza a szövetkezeti vagyont. De dicsékedhetnek a tyúkfenyészettükkel is, mert ott meg Kacsó Sándorné ér el mindennap jobb és jobb eredményeket.

Persze, az eddigi eredmények nem teszik elvakkulttá a szövetkezeti tagokat. Tudják ők nagyon jól, hogy hej, de

sok mindent kell még helyrebillenteni,

amit elrontott a múlt, a széthúzás, a torzalkodás. De nemcsak helyrebillenteni, hanem még több szívet-lelket vinni a munkába, mert ha nem, hát sohasem érik utól az álmosdi Táncsicsot szövetkezeti vetélkedésükben.

BODA ISTVÁN

Egyre több középparaszt lép be Hajdú-Bihar termelőszövetkezeteibe

Hajdú-Biharban a termelőszövetkezeti mozgalom napról napra erősödik. A középparasztok soraiból is egyre számosabban lépnek a közös nagyüzemi gazdálkodás útjára.

A legutóbb érkezett jelentések arról számolnak be, hogy a görbeházi Kossuth Termelőszövetkezetbe nyolc család lépett be. A belépők között van Sári András 15 holdas, Szakács Lajos 12 holdas, Kacsó László 12 holdas középparaszt is. Ezek a középparasztok nemcsak szorgalmas kezük munkájával gazdagítják a görbeházi Kossuth Termelőszövetkezetet, hanem úgy, ahogy az alapszabály előírja, állataikat, gazdasági felszereléseiket is bevitték a közös gazdaságba.

Márciusban a kabai Kossuth Termelőszövetkezetbe 20 tagot vettek fel. A földesi Petőfi 14 tagot.

A nagyrábéi Petőfi Termelőszövetkezet tagjai sorába lépett Ványai Gyula 12 holdas középparaszt, aki két lovat, gazdasági felszerelést vitte be, de terményt és takarmányt is vitt a belépéskor összesen 23 700 forint értékben. Ugyanígy tett Pálfi Sándor 11 holdas

középparaszt is, aki lovait, szerszámaival vitte magával. Gyenge Imre 4 holdas kisparaszt gazdasági felszerelésén kívül tehenét is a közös állományba adta.

Március hónapban Hajdú-Biharban a mezőgazdasági termelőszövetkezetekbe 379 család lépett be — 492 taggal. A bevitt földterület 1055 hold. A járásközül a termelőszövetkezeti mozgalom fejlődését tekintve a legnagyobb fejlődés a beregnyói járásban volt, ahol 139 tag lépett be, akik 352 hold földet vettek be magukkal.

Az elmúlt hónapban a furta Sallai Termelőszövetkezetből kizárták Herczegh Jánost, akiről kiderült, hogy kulák, s igyekezett zavart kelteni a szövetkezetben. Szembefeltette az agrárproletárokat a középparasztokkal. Bomlasztó tevékenysége miatt kizárták a furta Rákóczi TSZ-ből Veres Miklós kuláktól is. Szövetkezeteink ugyanakkor, amikor a belépőkkel gazdagodnak, erősítik soraikat az oda nem való munkakerülő, ellenséges tevékenységet kifejtő osztályidegen elemek eltávolításával is.

Négyévi börtön üzerkedésért és feketevágásért

Hajdúböszörményben közmert Szabó Pál, Szabó Márton és Cégény Antalné, akik az utóbbi időben baromfival üzerkedtek és feketén vágtak. Szabó Pál 12 sertést vágott le feketén és mintegy 300 mázsa libát szállított el, főleg Budapestre, vágott állapotban.

Az üzerek ellen megindult a büntető eljárás. A bíróság most tartott tárgyalást az ügyben. Kiderült, hogy Szabó Pál felhajtókkal dolgozott, több munkást alkalmazott, mint kopasz-

tót, de természetesen az üzér nem jelentette be őket az SZTK-ba. A bíróság Szabó Pált üzerkedés és feketevágás miatt 4 évi börtönre ítélte és kötelezte 5000 forint megfizetésére. Pénbüntetéséért meg 2000 forintot fizet. A bíróság elrendelte azonnali őrizetbe vételét.

Szabó Márton 10 hónapi börtönbüntetést kapott és kötelezték 2000 forint megfizetésére. Cégény Antalné büntetése 6 hónapi börtön.

A debreceni termelőszövetkezetek 600 sertés hizalásához elegendő tengerivel termelnek többet, mert négyzetesen vetnek

A debreceni határban 30 termelőszövetkezet földjén serény munka folyik. A cukorrépaikat 80 százalékat már elvetették. Példát mutatnak ezzel az egyéneknek. A cukorrépa gyors vetése nagyon fontos abból a szempontból, hogy a kártevők a megérsődött répaiban már nem tudnak komoly pusztítást okozni.

Vetik a határban a napraforgót. A burgonyának több mint 30 százaléka földbe került már.

Derekas munkát végez a város mezőgazdasági osztálya

Nagyban készülnek a város termelőszövetkezetei a tengeri vetésére. A Rákosi-telepi Petőfi, a macsi Béke, a szepesi Új Élet halad az élen a jó munkában. Elmaradtak a cserei Dózsánál, a cserei Vörös Csillagnál, az apafai Bocskainál, de ennek oka főleg abban keresendő, hogy a Debreceni Géppállomás nem adott elég segítséget idejében ezeknek a szövetkezeteknek. Megtörtént az a nem éppen dicséretre méltó eset, hogy a halápi Új Barázda földjére a Vámospercsi Gépyállomástól kellett traktort igényelni, hogy az időszerű munkát idejében elvégezzék. A Debreceni Gépyállomás küldött ugyan traktort, de olyant, hogy nem volt köszönhető benne, mert az nagy súlyánál fogva elült a homokban.

A debreceni határban működő termelőszövetkezetek gondos munkával készülnek arra, hogy tengeri termésüket az idén lényegesen fokozzák. A több terméshez szükséges az, hogy négyzetesen vessenek minél nagyobb területen, mert így le tudják küzdeni a munkaerőhiányt. A négy-

zetesen vetett tengerit keresztben, hosszban tudják gépi erővel munkálni. A többször kapott tengeri pedig, mint a tapasztalat is bizonyítja, bőséges terméssei fizet.

A több tengeritermés elérése érdekében a város mezőgazdasági osztálynak dolgozó derekas munkát végeznek. Nemcsak arról gondoskodtak idejében, hogy 16 négyzetes vetőgépet a termelőszövetkezeteknél már kijavítva vörjaja a vetést, hanem felkutatják az egyéni dolgozó parasztságnál található négyzetesen vető gépeket, és azokat térítés ellenében igénybe veszik, hogy minél nagyobb területen vehessenek négyzetesen. Igen helyes ez az intézkedés, mert valóban káros lenne telenül nézni, hogy kihasználatlan heverjenek a fészekben az annyira keresett drótos vezérlésű négyzetesen vető gépek.

A négyzetes vetés után 5 mázsaival több a termés

Pazonyi Géza vezető mezőgazdász kiszámította, ha a négyzetes vetési tervet a debreceni termelőszövetkezeteknél teljesítik, akkor annyi tengerivel termelnek többet, amennyi 600 sertés hizalásához elegendő. Nagy jövedelem ez, s erről nem mondhat le egyetlen egy termelőszövetkezet sem.

E 600 kövér sertésen felül azonban további előnyei is vannak a négyzetes vetés által lehetővé tett gépi művelésnek. Ismeretes, hogy a tengerikapálás ideje egybeesik a szénagyűjtéssel, lucernakaszálással. Szomorú tapasztalat, hogy munkaerő hiányában bizony sok szalastakarmány tönkremeg, mert vagy nem tudják ide-

Pazonyi Géza, a Debreceni Városi Tanács mezőgazdasági osztályának vezető mezőgazdász értekezletre hívta össze a város területén dolgozó 16 mezőgazdászt. Alaposan megtárgyalták a négyzetes vetés módzatait. Személyükben tette őket felelőssé azért, hogy minden négyzetesen vető gépet teljes mértékben kihasználjanak. A mezőgazdászoknak jelen kell lenniük a négyzetes vetésnél, hogy szaktudásukkal a helyszínen adjanak segítséget ahhoz, hogy jól működjenek a gépek, és nyílegyenek legyenek a sorok. A négyzetes vetés előnyei csak akkor alkalmazhatók ki, ha szabályosan történik a vetés és megteremtik a lehetőségét ahhoz, hogy a kultivátorok keresztben, hosszban tudjanak majd járni, és így megkapja a növény a négyzeri kapálást s később pedig loval is lehessen megműzteni.

jében kaszálni, vagy ha lekaszálták, nem tudják idejében szarítani és beakasztani.

A tengeri gépi művelés következtében igen sok kézi erő szabadul fel, nem kell kapálni, tehát helyette végezhetik a lucernakaszálást, betakarítást, szénaszarítást. Ez több takarmányt jelent, s ennek következtében pedig jobban tudják takarmányozni majd a teheneket, több lesz a tej, emelkedik a tsz-ek jövedelme.

Példamutató tehát az egész megye számára a debreceni mezőgazdasági osztály munkája. Az egész megyében össze kell fogni a termelőszövetkezeteknek, hogy mentől nagyobb területen tudjanak négyzetes vetést végezni.

JÓZSEF ATTILA

(1905. április 11. — 1937. december 3.)

József Attila:

Mama

Már egy hete csak a mamára gondolok mindig, meg-megállva. Nyilkorgó kosárral ölelben, ment a padlásra, ment serényen.

Én még öszinte ember voltam, ordítottam, toporzékoltam. Hagyja a dagadt ruhát másra. Engem vigyen föl a padlásra.

Csak ment és teregetett némán, nem szidott, nem is nézett énram s a ruhák, fényesen suhogva, keringtek, szálltak a magosba.

Nem nyafognék, de most már késő, most látom, milyen óriás ő — szürke haja lebben az égen, lékített old az ég vizében.

Neveztek el József Attiláról a Wolaffka-telepet

Hazánk felszabadulásának tizedik évfordulóján mi, a Wolaffka-telep lakói is visszaemlékezünk a múltra. Akkor periferiának számított telepünk, a város messze volt, a közlekedés rossz, és a kultúra ismeretlen vendég a város peremén, ahol mégis csak megvoltak a munkásság nagyszerű képességei.

A mi életünk is megváltozott tíz év alatt. Régen nélkülözött napközi otthont kaptunk, autóbuszjáratot, modern iskolát, mely május elsején nyílt meg. A város pereme maga a város már, hiszen itt is úgy élnek az emberek, mint a városban, ugyanazok a célok és nemes szándékok fűtik, vágyaik is azonosak, s ha épül, szépül ősi városunk, benne nekünk is változik új világunk. Már nem vagyunk periferiára kitaszított nyomorgók.

Telepünk neve még a régi idők óta idezi és ebben is lépnünk kellene már előre. A város pereme a nagy proletár költő emlékeztetése az, hogy Róla, József Attiláról nevezzék el a telepet. És ez a név majd arra is kötelez bennünket, hogy olyan hazafiak, harcosok legyünk, mint József Attila volt.

SERES SÁNDORNE,
Wolaffka-telep

József Attila

emlékünnepe

A József Attila Emlékbizottság a költő születésének 50. évfordulójára alkalmából kedden este 7 órai kezdettel emlékünnepeket rendez a Központi Kultúrotthonban. Az ünnepséget Fábrián Sándor, a Magyar Írók Szövetsége debreceni csoportjának titkára nyitja meg, majd Kiss Ferenc aspiráns tart előadást.

Az előadás után ünnepi műsorra kerül sor Téri Árpád, Balogh Éva, Mensáros László, Siklós György, a Csokonai Színház művészeinek és másoknak közreműködésével.

... édes Hazám fogadj szivedbe, Hadd legyek hűséges fiad!

Csokonai halála után 100 évvel született, holnap lesz 50 esztendő. Ő is 32 éves volt, mikor kegyetlen kora öngyilkosságba üldözte. Az évszámok véletlenül találkoznak, de sorsuk közös, azonos vonásai természetesekek. Multunk kettőtört, meggyötört életek temetője. Ki költő, ember akart lenni, annak sorsa Ady szavát példázta: „Ki magyar tájon nagy sorsra vágyik, Rokkanva ér el az éjszakaiig.” Tudjuk, mennyire fáj Csokonainak is a hideg magány, a szerető baráti szívek, az olvasó közönség hiánya. Egyszer volt életében közönsége, de azt sem művei vonzották, hanem a gyász és a részvét. Úgy halt meg Csokonai 32 esztendő korában, hogy versei szövegét kinyomtatva nem láthatta meg.

A KÉSEI UTÓD József Attila fájdalma, társatlansága még emésztőbb. Egész életében boldogtalan volt a szappangyári munkás és a pesti cselédlány gyermeke. Ne szépiítsuk a fájdaimas valót, senki sem szerette igazán. Három esztendő, mikor édesapja ott hagyja a családot. A gyermeknek úgy mondják: kívándorolt. Édesanyjának, a mamának nincs ideje szeretnie, babusgatnia gyermekét, mosnia kell „a város minden szennyését”, hogy fia és két leánya kezébe kenyeret tudjon adni. A szegények minden szegénysége, szenvedése életlára lesz, szinte haláláig. Első kötetében a 17 éves ifjú már így vall erről:

Tele vágyakkal zokog a lelkem, szerető szivre sohase letem, zokog a lelkem.

A szenvedés, a nyomor már 11 éves korában versé, véres, könnyes ékszerré formálódik. De ki olvassa a külváros költőjének vallomásait? Senki. A hivatalos Magyarország — ma látjuk igazán — ügyesen gondoskodott arról, hogy versei a címzetekhez, a munkásokhoz, a parasztokhoz, az értelmiségiekhez ne jussanak el. Társatlan, magános harcos marad egész életében. Halála évében megismétli ifjúkorai vallomását:

Nem emel föl már senki sem, belenehezültem a sárba. Fogadj fiadnak, istenem, hogy ne legyek kegyetlen árva,

Gorkij szenvedhetett csak ennyit gyermekkorában, mint József Attila. Mi a magyarázata szenvedésének? Kora, osztályhelyzete, emberi-írói magatartása.

Kora, életpályája csak 32 évet üel át, de nem közönséges három évtizedet. Porradalom évében születik. Kilenc esztendő az első világháború kitörésekor, 14 éves a Tanácsköztársaság idején. Ifjúságának, férfivá növekedésének esztendei a Horthy-korszakra esnek. Az egész világot végig ritkító gazdasági válságot már 26 éves fejjel érzékeli. Gömbös Gyula „rendcsinálása”, a magyar fasizmus ellen már a felnőtt elme tiltakozik. Korának éber lelkiismerete, kitűnő mérnöki volt.

A VÁROS PEREMÉN ÉLT, a külváros gyermeke volt. Élete és költészete az elnyomottak, a munkásosztály valóságos életét tükrözi. Milyen volt korában egy munkásgyerekélete?

„Kivettem a részemet az üzletek előtt való álldogálásból, volt úgy, hogy este kilenc órakor odaálltam az élelmiszerüzem előtt várakozó sorba és reggel fél nyolckor, mikor már sorra kerültem volna, jelentették ki az orrom előtt, hogy nincs több zsir. Ugy segítettém anyámon, ahogy tudtam. Vízét árultam a Világ-moziban. Fát és szemet loptam a Ferencvárosi-pályaudvarról, hogy legyen fűteni valónk. Színes papírforgókat csináltam, és árusítottam a jobb sorban élő gyermekeknek. Kosarat, csomagot hordtam a vásárcsarnokban stb.”

Versköveteteinek megjelenése rem javít semmit a vergődő szegénydiák helyzetén. Nyomorát üldöz-

telése is fokozza, verseiért perbe fogják, elítélik. A szegedi egyetemről eltávolították. Reménytelen szerelmei csak övelik társatlanságát. Hányszor kellett másolás után lóhólnia, hogy egy darab kenyere legyen. Nem költői túlzás, hanem évek valósága:

Két napoként csak egyszer ettem és gyomorhajos lett belőlem.

A PÁRT VOLT életének egyetlen igazi támasza. Ez emeli ki elszigetelőségéből, ez ad neki erőt és útmutatást. Költészetének tisztulásán, ugrásszerű emelkedésén lemérhető ez az erőforrás. A párt segítségével jut fel költészete csúcsára. Ittpon ezért fáj neki nagyon, amikor az illegáltságban működő párt baloldali túlzói kizárják maguk közül. „A művészet megértette a politikát, de egyes politikuskok nem értették meg a művészetet.”

A támasz nélkül maradt költő idegrendszerre teljesen összeroppan, s Biatonszárszón egy tehervonat kereké alá veti magát.

Alig van még egy költőnk, kinek emberi és írói magatartása annyira a kor függvénye lenne, mint József Attiláé. Amilyen mértékben kora, a Horthy-korszak fasizmussá aljasodik, olyan mértékben nő, öntudatosodik emberi-írói magatartása. E fejlődés egyes szakaszait a különböző időkben megfogalmazott hitvallásai szemléletesen bizonyítják.

Első kötetében a 17 éves ifjú még mestere, *Juhász Gyula* hatása alatt áll, de már nem vállalja az öncélú Szépség kultuszát. A *Szépség kuldúsának* nevezi magát, de a Szépség jelzőjének a zordon szót teszi. Még húsz éves sincs, amikor már eljegyzi magát az *utca és a föld* népével. A 21 éves költő pedig büszke öntudattal vallja:

Villogó szívű, győzni bíró vagyok, kinek kell legyen kedve igazat tenni, pártot állni...

Egész munkásságát megmérhetjük e hitvallás mérlegén, ez ars poeticán. Minden szavával megmondotta, mi az igazság, minden versével odaállt a külváros, a falu népe mellé, pártjukat fogta, elmondotta álmaikat, szenvedésüket.

Öt évvel később a kommunista párt nevelése nyomán világossá lesz előtte a költészet feladata. A vers ekkor már nem véres, könnyes ékszer, hanem a közösség, az osztályharca egyik segítője. Ezért biztatja: „Vers, erédj, légy osztályharcos!” Valóban, az 1930-as években minden verse osztályi ügyének, felemelkedésének a szolgálat. Adyt jellemezte a következő szavakkal, de saját verseire is vonatkozik:

Versé törvény és édes ritmusában kő hull s a kastély ablaka zörög...

1933-ban a költő már nem a *Szépség koldúsa*, hanem „az adott világ varázsainak mérnöke”. Mérnök a költő, mérnöki pontossággal meg kell rajzolnia korát, de nem közzével és vonalzóval, hanem a költői művészet sajátosság eszközeivel. Verseit olvasva multunk ezer szenvedésére emlékezünk, minden verse művészi hangszevelésű korpép.

A MAGYAR FASIZMUS szervezése idején mutatkozik meg igazán emberi-írói magatartásának nagysága. Erkölcsi és fizikai bátorsággal szembenéz az erőszak, a terror intézkedéseivel. A rendszer minden gondolkozó, igaz embert üldöz. József Attila egész lényével tiltakozik az ember állattá aljasítása ellen. Mennyi erő, hit, elszánás, hűség van még ma is ezekben a szavakban:

Felnőttem már. Szaporodik fogamban az Idegen anyag, mint szivemben a halál. De jogom van, és télek vagy aqyag még nem vagyok s nem olyan becses az Irhám, hogy éret fövel szótlanul kibírnám, ha nem vagyok szabad! Hitvallásait halála évében összegyezi, mert azt tapasztalja, hogy

még barátai között is vannak olyanok, kik a költészet öncélúságát vallják.

Költő vagyok — mit érdekelne engem a költészet maga? ... Ehes, ihass, ölélhess, alhass! A mindenséggel mérd magad! Sziszegve se szolgálok aljas, nyomorító hatalmakat.

E HITVALLÁSOK sorozatából születtek meg versei. Mondanivalója átöleli a családot, a hazát, a népet és az emberiséget. József Attila költészetében is megvan Petőfi témáinak egysége, a család-haza-emberiség egysége. A családból indul ki, és népen keresztül eljut az egész emberiségig. Megható, gyermeki ragaszkodással teli verseiben ír a legkisebb körről, családjáról, szerelméről, barátairól. Mindenikiben az édesanyjai szeretetet keresi. Elérhetetlen szerelméért úgy könyörög, mint a munkás a nagyobb darab kenyérért, mint a paraszt a földért.

Ugy kellesz, mint a parasztnak a föld, a csendes eső és a tiszta nap. Ugy kellesz, mint a növénynek a föld, hogy levelei kiviruljanak. Ugy kellesz, mint a dolgozó tömegeknek, ...munka, szabadság, kenyér s jószavak.

Ugy kellesz nekem, Flóra, mint falun villanyfény, kőház, iskolák, kúta, mint gyermeknek játék, oltalom, munkásoknak emberi öntudat.

Az egyén és a közösség vágya művészi megfogalmazásban olvad egyggyé.

Kikhez írt verset, kiket tekintett mestereinek, barátainak? Szinte minden kortársának ajánlott verset, többet közülük verssel köszöntött, de egész életre szólóan csak a szegedi remete, *Juhász Gyula* megértését, atyai gondoskodását tapasztalhatta. A magánya odujába visszahúzódott vidéki költő sem tudta nással segíteni, mint jó szóval, szakmai tanácsokkal. Ő is éppen olyan üldözött volt, mint tanítványa. Az 1937-ben Budapesten előadást tartó Thomas Mann-t verssel, az igazság megmutatásával üdvözli. Versét azonban a rendőrség közbebelépésére nem olvashatja fel. Hogyan is engedhetne volna meg a rendszer a következő sorok leleplezését?

...nem egy szörny-állam iszonyata rág s mi borzadva kérdezzük, mi lesz még, honnan uszunknak ránk új ordas eszmék, fő-e új megr, mely közénk hatol, meddig lesz hely, hol fölolvasható!

Tudjuk, a valóság nagyon hamar válaszal adott a kérdésre.

JÓZSEF ATTILA a munkások, a parasztok és a hozzájuk hű értelmiség országát tekintti hazájának. A munkásosztály költője elsősorban, de szeretett osztályához, népéhez öleli a falu lakóit, az iskolák, hivatalok dolgozóit is. Ő az igazi népi író.

Minden munkás-verse leleplezés. Ingyen, éhbérért dolgozik a munkás, minden gyár a munkás család kriptája. Borzalmas képek sorozatával igyekszik megmutatni olvasóival a munkásság életköriülményeit, hogy változassanak rajta, hogy segítsenek. Minden verse a munkás öntudatát építi, látssa meg, miért dolgozik, kik az ellenségei.

A munkásnak nem több a bére, mint amit maga kicsikart, levesre telik és kenyérré s fröcsre, hogy csináljon piccsajt.

Az ország nem kérdi, mivégre engedik meggyűlni a bajt, s mért nem a munkás védelmére gyámolítják a gyáripart.

Szövéliany cukros ételekről álmodik nem tud kartelekről, s ha szombaton kezébe nyomják a pénzt s a büntetést levonják: kuncog a krajcár: ennyiert dolgoztál, nem épp semmiért.

nelmi hivatásába vetett hite harcának erőforrása. Korában kevesek hitték az ő hitével, hogy „a munkásság majd a sötét gyárba szegzi az Ember öntött csillagát!”

A dolgozó paraszt élete sem különb. A törékeny falvak az eleven jog fájáról lehulltak. A földesúr szétverethet falut és tanyát. Kitántorgott Amerikába másfél millió emberünk.

Az iparosok, értelmiségiek élete egyaránt rossz. Senkinek élete sem ér semmit. A minden osztályt, réteget átfogó nemzeti jelző csak a *nyomor* szóra illik. A nyomor jellemzője mindenkinek és mindennek.

Legendó-e már József Attila korában a valóság tükrözése megmutatása? Maga a költő felelt helyettünk.

Nem elegendő, hogy kitéssék: fői kéne szabadulni már! S a hozzáértő, dolgozó nép okos gyülekezeteiben hányini-vetni meg száz bajunk.

A SZABADSÁGOT a felszabadulást, a nép uralmát várta. Himnuszszá emelkedő hangon eszedet a szabadsághoz:

Jöjj el, szabadság! Te szülsz nekünk rendet, jó szóval oktass, íásznani is engedő szép, komoly fiadat!

Szélesre kitért karjával átöleli a környező, elnyomott dunai népeket, az emberiség üldözöttéit. A Duna egymást ölel hullámai az ő számára is a népek testvériségét jelentik. Korának egyik legfontosabb feladatát az elnyomott népek szövetségének megvalósításában látja.

...s rendezni végre közös dolgainkat, ez a mi munkánk, és nem is kevés.

A szabadságért, a békéért, az emberibb emberi életért harcoló népek testvériségének, a proletár nemzetköziségnek hírdetője volt.

Mivel ünnepelhetjük ma igazán az 50 éves költőt? A mult szenvedéseit, kegyetlenségét már semmivel sem kárpótolhatjuk, hiszen már 18 éve csak műveiben él. De él-e igazán? Ismerik, szeretik-e ma igaz? Eljuttaták-e már versei a címzetekhez? Azt mondhatom, nem, nem olyan mértékben, ahogyan megérdemelné, ahogyan szükségünk lenne minden tanítványa, verseinek édes ritmusára. Csak akkor vallhatjuk igazán magunkénak, csak akkor ünnepelehetjük jogosan, ha vállaljuk műveinek megismertetését, megszerettetését. Még ezeket az első feladatokat sem végeztük el olyan mértékben, ahogyan kellett volna. Debrecen munkássága sem ismeri igazán. Az értelmiség megtisztelő feladata megismertetni József Attila költészetének tartalmát, és formai értékeit az üzemek munkásaival, a termelőszövetkezetek parasztaival, a hivatalos dolgozóival. Mi lesz a haszna e megismertetésnek? A költő művei nyomán megnő népünk öntudata, tisztábban látja multját, jobban, élményszerűbben értékeli jelenét. Megszereti azt az osztályt, azt a népet, mely érte szenvedett, harcolt és küzd ma is.

Most megjelent új kötetét pár nap alatt szétkapkodták. *Ehesek az emberek a művész szóra*. Ezt az éhséget kell kielégítenünk József Attila műveivel is. Az ő verseivel is olvasó néppé kell nevelnünk dolgozó népünket. Ha ezt a kitüntető feladatot elvégezzük, jogunk van ünnepelni. Rá emlékezni, akkor magunkénak vallhatjuk, akkor érnél maradandóbb emlékművet állítottunk Neki.

Csak az olvassa versemet, ki ismer engem és szeret,

kér bennünket is egyik versében. *Olvassassuk*, ismerjük és ismer-tessük meg, hogy ma mindenki szeresse az 50 éves költőt! József Attilát csak szeretettel lehet ma olvasni. *Az utca és a föld fiát* ma csak szeretni lehet!

Nagy János,
a TITF szakítkára

Móricz Zsigmond

Légy jó mindhalálig

A Fazekas Mihály Gyakorló Gimnázium színjátszó együttesének előadása a Csokonai Színházban

Április 4-ike ünnepének délutánján felnött közönség és ifjúság együtt nézte meg, könyölyezte és kacagta végig Móricz örökértékű színművét a Csokonai Színházban. Nem volt üres hely, sem unatkozó arc, egy-egy szemben, könnyek között mosolygva, valóságos ünnepelt, aki ott megjelent. A Fazekas Gimnázium tanári kara és ifjúsága nagy gondnal, több hónapos előkészülettel, kettős szereposz-

tással ezt a játékot ajánlotta fel a felszabadulás tizedik éves fordulójára és dicséretére legyen mondva, erejének megfelelő darabot választott a képességeinek maximumát nyújtotta játékban, rendezésben, szervezésben egyaránt.

A debreceni közönség mindig érezte erről a darabról, hogy nemcsak öreg kollégiumról, hanem szívéhez szól, mert

az egész emberiség szíve dobog benne.

Felszabadulás óta — nem tudni miért — mégsem került színre, habár várta, kívánta. Ennek bizonyítéka az is, hogy az első előadás jegyei már elővételben elkelték s az április 11-re hirdett délutáni és esti előadás helyei után is rendkívüli az érdeklődés. Valaha a darab ösbe-mutatója is Debrecenben volt; egyik páholyban ott ült megilletődött egy debreceni asszony társaságában az író is. A Légy jó mindhalálig azóta példátlan színpadi sikert aratott s azt hisszük, hogy jönnek a nemzedékek, úgy kívánják újra meg újra Nyilas Misi szíveikig ható, megrázó történetét. Miért oly megrázó ez a darab? Mert benne Móricz drámaian sürítette egész élete küzdelmét, egyben az igazság győzelmét egy fenékig romlott világ igazságtalansága felett. Az 1919—20-ban elszennvedett dolgokat sürítette bele. „Csak a

gyermeki szív rejtelmek közt tudtam megmutatni azt, amit éreztem... Voltaképpen minden írás líra: a szenvedő szív gyötrelme idegen alakok burkában... — írta egy debreceni levelében. Ezért szól meg benne az igazságérzés, a humanitás oly magas fokon, mégis oly közvetlen egyszerűséggel.

Gyermeket választott hőseül, annak gyermekien tiszta kék szemén át nézi a „felnőttek” komisz világát, az ellenfordulom szívszagató embertelenségeit. Addig, míg könnybe nem borulnak, el nem homályosulnak, egészen fel nem nyílnak ezek a szemek. Mert azt is megérezük, hogy a tanári ítélőszék előtt ájtultan összeeső kisdíák nemcsak kiábrándul a „felnőttek” oly nemesnek, szépnek álmotodt társadalmából, hanem meéríti azt is, hogy csak szenvedés,

harc árán lehet változtatni a szörnyűségeken.

Igy lehet írónak, az emberiség tanítójának lenni. Elérni, hogy az emberiség három nagy baja, a szegénység, tudatlanság és betegség eltűnjön egyszer a földről. Így alakul át ebben a remekműben az élet, az író élete, mindnyájunk élete.

Nem kis feladatot jelent ennek színpadi tikrözése, rendezése, előadása. Nagy színészeink tekintették komoly feladatnak a gyermeki lélek sokszínű, sokszálú meglevenítését. Nyilas Misi szenvedése, jósága színészből, nézőből egyaránt ünnepelet meghatódást váltott ki mindig. Magas művészi játék persze sokat tud adni. Ez a darab mégis olyan, hogy minden színpadra termett játékosból az élet hangjait tudja ki-

csalni: mert benne maga az élet szólal meg.

Aki látta, mindenki erre döbent rá: milyen közel van ez a darab, s akik játsszák, fiatal díákok, mennyire benne élnek, mennyire frissen adják eszméi mondanivalóját, fény- és árnyjátékát, színt, hamvát. Van valami külön élmény abban, ahogy ezt az ifjakról, gyerekekről szóló darabot egyéniségük-höz mértek s a remekül megformált figurákban önön típusokat éltek meg. Persze nem spontán játékról van itten szó. Nem, ezek a díákok saját hangjukon, izgalmukon, lelkesedésükön át Móricz elképzelését, mondanivalóját szólaltatták meg. S ez már több, mint „műkedvelés”, ez a művészet egy sajátos foka.

Nyilas Misi nagy színpadokon, filmen mindig nők játszották.

Kecsegtető szerep, mert állandóan fejlődő, a naivitástól, a kiábránduláson át a felébredésig. A második gimnazista Legány Péter ezt a szerepet a formalitás veszélye nélkül, teljes átéltséggel, vastapok közepette játszotta el. Másik sokoldalú szerep a Valkay tanáré, az öreg, viharvert pedagógusé, akit megtört a „nemzet napzár-mosának” járó kegyelemkenyér, de mindig felszínre dob az igazságérzés, a hivatástudat: jó embereket adni a hazának, az emberiségnek. Ezt éreztük Pálffy István nem olcsó figurális megoldásra törekvő, hanem hanggal, mozgással, arcjátékkal meglevenített bensőséges előadásából. Kiemelkedően élő alakítás volt Kövesi Erzsébet Violája, Tóth Attila Ános szörnyéje, Rózsa János Sanyikája, Kallós Tamás

igazgatója s Domhányi Erzsébet Ilonka kisasszonya. A feslett, becsstelen János urat kitűnően játszotta Vértés Gábor. Igen tetszett — bár kissé a kabaréfigurát súrolta — Körrös völgyi László piperkőc Gyéresi tanárja.

Sokat köszönhet az együttes Thuróczy Györgynek, a Csokonai Színház rendezőjének, Barla Gyula tanárnak, akik a darabot betanították. Dicséret illeti Kálmánczhey Tibort, a gimnázium igazgatóját, a tanári kar és ifjúság példás együttes munkáját azért, hogy ez ünnepi alkalommal komoly művészi élményt nyújtottak s remélhetőleg még több alkalommal fognak nyújtani a Légy jó mindhalálig-ért lelkesedő közönségnek.

KISS TAMÁS

Szív küldi szíveknek

A KÖZPONTI KULTUROTTHONBAN

Az Országos Filharmónia április 11-én, hétfőn délután 6 és este fél 9 órai kezdettel „Szív küldi szíveknek” címmel zenés műsort rendez a Központi Kultúrotthonban. Az előadáson fel-

lépnek: Bilcsi Tivadar, Gencsy Sári, Petress Zsuzsa, Szabó Miklós, László Annie, továbbá Kyra Annemie, az Állami Operaház szólótáncosnője és a rádió kis-együttese.

AZ ANTISZEMITIZMUS ÉS A CIONIZMUS IGAZI ARCA

BALOGH ELEMÉR

Nemrég láttam napvilágot a Szikra kiadásában Balogh Elemér elvtársnak, az MDP Pártfőiskola tanszékvezetőjének. „Az antiszemitizmus és a cionizmus igazi arca” című műve. A könyv a történelmi materializmus tudományos módszereivel, igen sokrétű és alapos tudományos kutatás alapján készült és a népellenes, burzsoázéletek egyik legveszedelmesebb fajtájának a fasiszta fajelmélet antiszemita nézeteinek és a zsidó nacionalizmusnak igen jó összefoglalóját és harcos, pártos leleplezést tartalmazza.

KÖLÖN KI KELL EMELNI mindjárt előlírójában a műnek azt az érdemét, hogy bár történelmi áttekintést is ad, de bizonyító és leleplező anyaga mégis minden vonatkozásában aktuális és a nemzetközi vonásokat el nem hanyagolva elsősorban hazai, magyar vonatkozású. Ez teszi — a tudományos elemző módszer mellett — elsősorban olyan hatásos mai fegyverünké ezt a könyvet.

Miért aktuális ma nálunk az antiszemitizmus elleni harc? Azért elsősorban, mert amint a könyv anyagából is láthatjuk, a mi történelmünk folyamán évszázadokra visszamenőleg igen intenzív volt a zsidó-ellenes uszítás propagandája, de különösen intenzívvé vált a Horthy-faszizmus 25 éve alatt. A ma élő nemzedék magabizvíva az antiszemitizmus mérget, és ezt dolgozóink tudatából kiirtani csak lankadatlan, szívós és alapos nevelő munkával lehetséges. Hogy ez mennyire élő probléma ma is, arra pártunk Központi Vezetőségének márciusi határozata is rámutat, amikor azt mondja: „A Központi Vezetőség elengedhetlenül szükségesnek tartja a nacionalizmus, a szovinizmus minden megnyilatkozása elleni kíméletlen ideológiai harcot.” (A politikai helyzet és a párt feladatai. Szikra, 1955. 18. old.) Márpedig a szovinizmus egyik igen fontos és veszélyes megnyilatkozása éppen az antiszemitizmus és a cionizmus mérge.

Balogh elvtárs a mű bevezetőjében rövid tudományos áttekintést ad a fajelméletek történetéről, megmutatja helyüket és szerepüket, s leleplezi mélyen reakciós lényegüket. Megmutatja a fajelméleteken belül az antiszemitizmus helyét, majd a következő részben felvázolja az antiszemitizmus történetét is. Rendkívül meggyőző ez a történeti áttekintés azért, mert itt világítja meg az antiszemitizmus haladéktalan voltát azáltal, hogy a nagy polgári gondolkodóinkra és forradalmi demokrátainkra (Kossuth, Petőfi, Eötvös, Jókai stb.) hivatkozik, akik élesen szembeállították a faji uszítás minden fajtájával, s így az antiszemitizmusmal is. Megrázóak az emigráns Kossuth szavai, amikor így ír:

„A zsidókérdésben” (szégyen és botrány, hogy Magyarországon még az is lehetséges) százként kapom a leveleket. Van olyan is, ahol egy társaság... megbotrányozását adja tudomra a felett, hogy öreg napjaimra még én is zsidóvá lettem”, s decretálja hogy „vége van becsületemnek” (idéve a 18. old-on.)

Az antiszemitizmus anyagi alapjait, a zsidóság történelmi útját asszimilációs objektív akadályait részletes pontossággal és tudományos érvekkel rajzolja meg a könyv. A figyelmes olvasó előtt kibontakozik az antiszemitizmus teljes képe, s meggyőződik arról, hogy ennek a reakciós eszmének valóban az a célja, hogy a dolgozók jogos gyűlöletét a kizsákmányolókról a zsidóakra terelje át az uralkodó osztály, hogy az elkieseredett tömegek elé bűnbakot állítson a zsidóság képében. Ezzel különösen a kapitalizmusban — megossa a dolgozók erejét s szociális demagógiával a dolgozókat (zsidókat és nem-zsidókat) egymásra uszítja, miközben a háttérben a zavartalanabbul megszerzett maximális profitot vigyorogva vágják zsebre a nem-zsidó és zsidó nagytőkéségek egyaránt.

TÉNYEK GAZDAG ANYAGÁN KERESZTÜL bizonyítja Balogh elvtárs, hogy a megosztott dolgozó háta mögött a magyar fasizmus idejében is mindig létrejött a profit osztó zsidócsélek „fajra való tekintet nélküli” összefogása. Elég ha csak arra gondolunk, hogy a zsidó és nem-zsidó dolgozók vértengerében született magyar ellen-

forradalom olyan „kiváló” „fajmagyar” képviselői, mint pl. Gömbös Gyula nem állott a Tanácsköztársaság ellen pénzért a zsidó Rotschildhoz fordulni. S azt is ki kell hangsúlyoznunk, hogy Rotschild készségesen kölcsön is adott 20 millió koronát a zsidófaló ellenforradalomnak. A Horthy-faszizmus idején különben, a legnagyobb zsidóüldözések időszakában is — a Weiss Manfrédék, Ullmann és Chorin bárók, Goldbergerek és a többiek mindig „kivételment” zsidók voltak, őket nem küldte senki gettóba, őket nem fenyegette Auschwitz, Dachau és Majdanek, hiszen ők adták a Horthy-faszizmushoz a csengő aranyakat. Hogy mindezt ártatlan zsidó és nem-zsidó dolgozók száz-ezrei az életükkel fizették meg, azzal sem Horthy és „fajmagyar” társai, sem kebelbarátai és házi bankárai, a zsidó nagytőkéségek egyáltalán nem törődtek.

Balogh elvtárs, miközben leleplezi az antiszemitizmus igazi arcát, egyúttal megmutatja azt is, hogy miért sikerült mégis megfertőznie a fasizmusnak a dolgozók eléggé széles rétegeit. Megmutatja az igazi arc előtérbe kerülését is. A kizsákmányoló osztályok olyanokkal valóldozták a zsidókat, melyeket éppen a kizsákmányolók maguk idéztek elő.

PETŐFI MEGIRTA a naplójegyzetében, hogy 1848-ban az ő fajt az antiszemitizmusnak, hogy a zsidók miért állnak be a nemzetörzségbe, az első világháború alatt meg már az volt az antiszemitizmus vádjá, hogy miért nem állnak be. (51. old.) A középkorban minden eszközzel megakadályozták a zsidókat, hogy a keresztényekkel érintkezzenek, később pedig az a vádolták őket, hogy nem asszimilálódnak. A magyar és német „fajt” a fasiszták azért tartották „magasabbrendűnek”, mert „tisztá fajt”, a zsidót azért „alacsonyabbrendűnek”, mert szerintük ugyan csak „tisztá fajt”, nem keveredik másokkal.

Ilyen és ehhez hasonló álarcban jelentkezik az antiszemitizmus és a dolgozó második oldala az, hogy a kapitalizmus a dolgozókat igyekszik szellemi sötétségben tartani, s a felvilágosulatlan dolgozókat illyendő az ilyen álarcban jelentkező antiszemitizmus meg tudja fertőzni.

A könyv megmutatja az antiszemitizmus aknavázkáját — népi demokrátiás rendszerünk és a szocializmus építése ellen. A felszabadulás óta leleplezett ellenforradalmi összeesküvéseknek szinte mindegyikében megtalálhatjuk az antiszemita elemeket, így a Varga Béla — majd a Mindszenty és a Grósz-féle összeesküvésekben. Az antiszemitizmus napjainkban is fel-felül fejt. Néha az is előfordul, hogy a rituális gyilkosságok vádját — a várvadát — cmlegetik közönséges bűneseteknél is. Így volt ez a múlt év őszén kivégzett török-személtől gyermekegyilkos esetében is, bár ismeretes, hogy a gyilkosságokat egy volt prostituált követte el.

Az antiszemitizmus tehát — bár népi demokrátiás rendszerünk törvényekkel üldözi — ma is megélő és az emberek tudatát mérgező, rendkívül kártékony ellenséges nézet. Teljesen felszámolni — mint Balogh elvtárs a könyvében bebizonyítja — csak a szocializmusban lehetséges, amikor a kizsákmányolás teljes megszüntetésével kiirtjuk gazdasági gyökereit is. Az emberek tudatában meglévő maradványait azonban addig is szívós felvilágosító munkával, kemény és céltudatos ideológiai harc-cal irtanunk kell.

Nem kevésbé értékes Balogh elvtárs kis könyvének második része, amelyben a burzsoáz szovinizmus, a fajelmélet másik típusával, a cionizmussal foglalkozik.

BALOGH ELVTÁRS itt is történelmi módszerrel dolgozik. — Megmutatja, hogy a cionizmus a maximális profitra éhes imperializmus korának speciális terméke. — Mint írja:

„A cionizmus, története folyamán, mindig valamelyik ország imperialista burzsoáziaja érdekeit szolgálta és azt szolgálja ma is. A cionizmus: zsidó nacionalizmus, zsidó szovinizmus.” (73. old.)

A cionizmus célja az, hogy osztálybékét valósítson meg az osztályokra szakadt zsidóságban belül, s ezzel megbontsa — a zsidó és nem-zsidó tőkésék érdekében a munkásoktól sorait. Erre a célra — hiszen a gazdájuk közös finansztorok — kölcsönveszi a cionizmus a fasizmus egész sor módszereit. Beszél a „sajátos zsidó észjárásról”, a közös vallás ésszertárejeről, megkeresi a zsidók társnetéből a haladó hagyományok helyett a reakciós hagyományokat és azokat igyekszik beolvasni a zsidó dolgozók tudatába. A fasizmus zsidóüldözései miatt igyekszik minden nem-zsidót felelőssé tenni. Azt akarja elhitetni a zsidó dolgozókkal, hogy „minden nem-zsidó fasiszta és minden zsidó született demokráta!” (83. old.)

A II. világháború után az angol-amerikai imperialisták segítségével a cionizmus hívei létrehozták az „önálló” zsidóállamot, Izraelt is. Azóta ezt az országot igyekszik a nemzetközi cionizmus propagandája középpontjába állítani. Igyekszik a cionista propaganda minden földi jót elmondani Izraellről, pedá ott „egyre nyíltabb tökérs diktatúra valosul meg — cionista vezetés-sel”. (87. old.)

A CIONIZMUS IGAZI SZEREPE tehát az, hogy a zsidó dolgozó szovinizmussal való megfertőzésével a nemzetközi imperializmus bázist létesítsen a maga számára a szocializmus erői ellen, a munkásoktól sorainak megbontására.

A zsidó dolgozók azonban — elsősorban a kommunista pártok felvilágosító és meggyőző munkája következtében — egyre világosabban látják, hogy a cionizmus érdekeik ellen is irányul, az Izraeli Kommunista Párt vezetője, Mikunis elvtárs erről így nyilatkozott:

„Mi a cionizmust akár a multban, továbbra is reakciós burzsoáz-nacionalista ideológiának tartjuk, amely az utóbbi években... átalakult az amerikai külügyminisztérium kozmopolita jellegű elméletének zsidó harsonájává...” (110. old.)

Látszólag két éles ellentétben álló ideológiai nézetet tárgyalt Balogh elvtárs, amikor az antiszemitizmust és a cionizmust egy műben elemzi. De műve befejező részében — különben egész művének minden sorában is — meggyőződen bebizonyítja, hogy az antiszemitizmus és a cionizmus tulajdonképpen édes testvérek. Ugyanaz a gazdájuk: a nemzetközi finansztorok. Ugyanaz a céljuk: megbontani a munkásoktól sorait, harcolni a marxizmus ellen, üldözni a kommunistákat, osztálybékét hirdetni, megzavarni a dolgozók tisztánlátását. Ugyanaz az „elmeleti” alapjuk: fasiszta fajelmélet. A kettő látszólag éles ellentétben áll egymással, a valóságban azonban a legszorosabb szövetségben vannak. Az sem véletlen jelenség, hogy amikor erősödött az antiszemitizmus, akkor felült fejt a cionizmus is. Ez a kettő szinte feltétlenül egymást. Mint Balogh elvtárs kifejezi, „ezt a szövetséget talán a legszorosabban fejezi ki az, hogy az amerikai Guggenheim-hadianyaggyárnak, amelynek a fő részvényesei zsidók, ugyanakkor a Vatikán is részvényese.” (113. old.)

Balogh Elemér elvtárs nagyon fontos és nagyon érdekes munkát végzett el azáltal, hogy megírta ezt a művet. S aki a könyvet olvasta arról is meggyőződhetett, hogy Balogh elvtárs ezt a feladatot jól oldotta meg.

NAPJAINKBAN az imperializmus minden erejét mozgósítja annak érdekében, hogy meakadályozza a felszabadult népek békés építő munkáját, akkor, mint a Központi Vezetőség legutóbbi határozata is rámutatott, nekünk fokozott harcot kell folytatnunk az imperializmus ideológiai befolyása és zavartkeltő aknavázkája ellen is. Balogh elvtársnak ez a műve az ideológiai osztályharc frontján igen fontos eszköze lehet mindenkinek, aki a hazasáért a reakció ellen, a világosságért a sötétség ellen, a szocializmusért a kapitalizmus ellen, a békéért a háború ellen harcolni akar.

KÖNYV ISTVÁN. a Kossuth Lajos Tudományegyetem Marxizmus-Leninizmus Tanszékének vezetője.

ÚJ CSOKONAI REGÉNY JELENIK MEG DEBRECENBEN

Nemrég jelent meg a könyvesboltokban Csokonai diákkori verseinek gyűjteményes köri, s máris újabb Csokonai-kötet megjelenése várható. „Hajnal hasad” címmel Kiss Tamás debreceni író regényét írt a fiatal Csokonai életéről, a

költő diákkori élményeiről. A közel 150 oldalas regény hűen idézi a kor akkori szellemét, hitelesen ábrázolja a kollégiumi diákleletet.

Kiss Tamás nemcsak Debrecenben gyűjtötte regénye anyagát, hanem bejárta a Dumántúlt

is, és megfordult mindenütt, ahol Csokonai hosszabb ideig tartózkodott. A Magyar Írók Szövetsége debreceni csoportjának kiadásában megjelenő regény könyvnapi ajándéka lesz Debrecen és az egész ország olvasó közönségének.

